

Elegantiarum LIBRI DUO

Primus exhibet omnes Buchleri, Regulas
correctissimè nunc demum editas: Qui-
bus accessere, ut in prioribus Editioni-
bus, ejusdem utiles Orationem variandi
Formulæ.

Secundus ex aliis

Elegantiarum Regulis

A P U D

Buchlerum non inveniendis conficitur.

*In Usum Scholæ Condatensis,
In Agro Cestriensi.*

*Tungor vice cotis, acutum,
Reddere quæ ferrum valet, exors ipsa secundi.*

Londini, Typis Johannis Crook, & Impensis Radul-
phi Malbon, Ludi Magistri Condatensis, 1726

Prorectoribus Scholæ Condaten-
sis, Alumnis, Egregiis Iuveni-
bus, Latinitatis, Elegantioris
Studio, incensis & mihi Acha-
rissimis.

Ad Stylum Latinus & Oratoriæ
formandum Elegantiarum Regu-
las, quam plurimum conferre, ea-
rum assiduo, in Scholâ mea, usu fe-
liciter sum olim expertus. Tanto
igitur utilitatis fructu adductus, Regulas Bu-
chleri omnes Aliorûmq; paucularum in Ma-
nibus, semper habendas diligenter curavi.
Cum verò Buchleri omnes, quas unquam vide-
rim, Editiones Typographicis, adeò scateant
Erroribus, ut sensus plurimis in
Locis erui non possit, Regulas
ab Exemplis, quibus difficulter commodum,
A 2 distin-

NOTA

distinguantur, nec tamen denique, quales, qua-
les se facere parentur. Editionem conficere
non potui, sed quod in hoc libro continetur
diu
(sape promissum) adornarem Regulis. Veram

enim de Mendacium omnia tantum baud
recte Typographos accuso: Nemo enim dubi-
tet, quin per plurimam ignorantiam, non incu-
rriam. Quod vero multum? Buchlerum, qui nunquam
ante hac sub prelo, quid sciam, unquam suape-
ra Anglicano. hic habetis repurgatissimum:
Atque Commodi vestri in super Gratia, Cen-
tum alia & quinquaginta Elegantiarum Re-
gule, quas maximo vobis arbitror fore usui,
hoc Opusculo vobis offeratur. Pergite, ut fa-
citis, Adolescentes studiosissimi: Hunc Li-
bellulum, volute, revolvite, pervolute:
Totus est vester; Ex illo fructum percipite,
quantum poteritis, uberissimum.

LIBER PRIMUS

Buchleri Elegantiarum

REGULAS

ET

Orationis Variandae Formulas

exhibet.

REGULA

Stidua elegantium Scriptorum Lectione,
Adjectivis Substantiva postponi saepius
solere, advertas; ut *Amplius dicitur. Quae*
maius dicitur. Quae

Elegantiam si Comparativum,
aut Superlativum postponas; quavis id
Nonnulli parum diligenter observant; ut, *Utilitas*
major. Utilitas maxima.

Pronominale interpones: ut, *Memini gloriari solitum esse familiarem nostram Hortensium, quod nunquam bello Civili interfuisset.*

NOTA Quod cum utroque, aut cum altero conveniat, maiorem quandam sentias Eleganti-

am: ut, Magna tua est mihi gloria.

NOTA Quod cum utroque, aut cum altero conveniat, maiorem quandam sentias Eleganti-

Quod si in huiusmodi Sermonibus, Adiectiva duo Nominalia sint Copulative iuncta Particula, inter utrumque Precedens Adiectivum collocatur: ut, *Libero tuo & amabili singulare desidero.*

REGULA IV

Relativum cum suo Verbo, & interdum sine eo, Pereleganter Antecedenti preponitur, ita ut & sequenti Verbo in Casu respondeat: ut, *Quas jampridem optavi, accepi Literas.*

REGULA V

Pervenit quoque Relativum Antecedenti in Casu quidem eodem preponitur, ita tamen ut cum Verbo, vel Adiectivo sequente non consentiat: ut, *Quas ad me dedisti Literas, suare gratissimas.*

NOTA

In huiusmodi loquendi genere Antecedens Relativo non preponitur, nisi apud Poetas, & Nunciatem, quem convenire velis, in navi non eras, Plautus.

REGU-

REGULA VI.

Relativum,

quoties Pronomina

Qui, Quae, Quod, Hic, Is, Idem, Ille,

Occurrit. Cuius, cuiuslibet, quorum, quorumlibet, pro Antecedentibus habet, triplicem omnino recipit collocationem. Aut enim hic praepositur, aut is postponitur, aut sine indem solum in Oratione collocatur.

Prima collocatio, quâ Relativum QUI Antecedenti suo HIC, IS, IDEM, rarius ILLE, IPSE, ISTE praepositur: ut, Qui fructum ex studio suis percipere cogitat, diligenter exerceat stylum.

Secunda collocatio, quâ Relativum QUILI, sine Antecedentibus postponitur: ut, Is diligenter exerceat stylum, qui fructum ex studio suis percipere cogitat.

Tertia collocatio, quâ Relativum QUI, sine huiusmodi Antecedentibus ponitur: ut, Qui fructum ex studio percipere cogitat, diligenter exerceat stylum.

Cum Sermone Domestico Relativum QUI habet Antecedens ALIQUIS, tum id Antecedens genere dicendi Ornatori omittitur: ut, Est, qui te alloqui cepit. Sunt, qui nostram amicitiam dissolvere conati sunt.

ALIQUID etiam ante CUI, vel CUIB, ponitur Tolet: ut, Non est, cui coram, qui se studio persequitur debet. Non est, cui coram, qui se studio persequitur debet. claram famis & fignora patientiam.

REGULA VII.

Cum Domestico Sermone dicatur QUI, RARE, eius loco, ID QUOD dicimus usitate admodum, quoque per Parenthesin: ut, Amheris, cumulantur honores, viri

viri boni repulsam patiuntur, id quod in causa est, car
non magno studio virtus ipsa tollatur.

RELATIVUM QUT, QUAE, QUOD, adjuncto Verbo
Substantivo, Eleganter **SECUNDUM**, vel **PRO**
Præpositionibus adhibetur, ut, *incultæ orationi meæ,*
quæ est inhumana, & inhumana est, quæ inhumana
est, inhumana est, inhumana est, inhumana est, inhumana est,
pro tua humilitate. **RELATIVUM QUT, QUAE, QUOD, adjuncto Verbo**
SECUNDUM, vel **PRO** **PRÆPOSITIONIBUS** adhibetur, ut, *incultæ orationi meæ,*
quæ est inhumana, & inhumana est, quæ inhumana
est, inhumana est, inhumana est, inhumana est, inhumana est,
pro tua humilitate.

RELATIVUM QUT, QUAE, QUOD, adjuncto Verbo
SECUNDUM, vel **PRO** **PRÆPOSITIONIBUS** adhibetur, ut, *incultæ orationi meæ,*
quæ est inhumana, & inhumana est, quæ inhumana
est, inhumana est, inhumana est, inhumana est, inhumana est,
pro tua humilitate.

RELATIVUM QUT, QUAE, QUOD, adjuncto Verbo
SECUNDUM, vel **PRO** **PRÆPOSITIONIBUS** adhibetur, ut, *incultæ orationi meæ,*
quæ est inhumana, & inhumana est, quæ inhumana
est, inhumana est, inhumana est, inhumana est, inhumana est,
pro tua humilitate.

REGULA XI.

Inter Nominativum & Verbum Elegantissime Re-
lativum cum **SENTENTIA PRÆCEDENTE** collo-
catur, ut, *Incultæ orationi meæ, quæ est inhumana,*
pro tua humilitate.

REGU.

REGULA XII.

Doctioribus illa probatur Oratio, quæ à posterioribus initium sumit: ut, Epistolarum genera multa esse,

Periodi, Verbis, quàm aliis Orationis Partibus. V-

hustius clauduntur, ut, Non enim procacitate lingue vitæ, sordes eluuntur.

REGULA XIII.

Elegantia studiosis etiam illa Apta, quæ Dictionem Universaliter OMNIS, INEMO, NUL-

LUS, in fine habet: ut, Nonnumquam nobis, nisi quietem corporis, & medicinam quandam laboris afferret, contra naturam, præteritis daturus. Ausert enim se-

sum, & omnes suas partes diligit.

REGULA XIV.

Comparativa & Superlativa, non raro in Orationis fronte, nec minus Eleganter in fine collocantur: ut, Facilius ad ea, quæ visa, quàm ad illa, quæ audita sunt, mentis oculi feruntur. Cic.

REGULA XV.

In numerorum Nominibus, ut plerumque præponitur minor, si qua interponatur Coniunctio, ut, Quatuor & triginta. Quatuor & triginta.

Post

Post CENTUM major, intercedente Coniunctione
 minori saepius praepositum: ut, *Deontius Gorgias, cen-
 tum & septem implevit annos.* Cic.

Doctissimus illa propositum illi audiret.

NOTA: simul inveniuntur

Idem Coniunctionem utrobique aliquoties omittit:
 ut, *Septimo quinquagesimo die rem confeci.*

Verbi, quod illa propositum illi audiret.

REGULA XVII

Genitivum regenti Dictioni praepositum ab eadem,
 interposita Voce aliqua, eleganter interdum separa-
 ri, Doctissimorum lectione edocemur: ut, *Multorum
 in nos perfidia, insidias, prodicionem notavit.* Cic.

REGULA XVIII

Elegantioris ingenii scriptoribus usitatum est, ut
 tunc Comparativum usurpent, cum familiari Sermo-
 ne ad verbum **MULTUM**, aut **VALDE** Posito
 adiungitur: ut, *Alexander Macedo corpus habuit im-
 becillus.*

REGULA XIX

REGULA XIX

Cum inter **MAGIS** & **QUAM** vulgari Sermone ali-
 quibuscumque solum, eas duas Particulas sine ulla Voce
 modo coniungitur. Elegantius: ut, *Amicitia me
 loquitur magis, quam pecunia.*

REGULA XX

REGULA XX

Elegans dicendi genus est, bonisque Auctoribus fre-
 quenter inveniuntur. Particula, **UT**, post
 Comparativum in Oratione continuatur: ut, *Amicitia
 in te meus, maior est, quam in alio esse possim.* **PRO QUO**
VULGO

Elegantiarum Regula.

9

Vulgo fiti solet: *Tantum te amo, quod dicere non possum.*

NOTA I.

Loco Particulæ **UT, QUI, QUÆ, QUOD** non minus Eleganter ponitur, licet fortasse minus usitate: ut, *Amplior tua est felicitas, quam cui quis invidet.*

NOTA 2.

Sine his Vocibus post **QUAM** positis, hoc dicendi genus usurpari possit: *Ut, Hoc majus est quiddam, quam ab is, qui hec tradunt, postulandum sit.* Cic.

REGULA XXI.

Quum Particula **QUAM** ratione Comparativi posita, Orationi adhibetur, tribus locis inferi potest: Siquidem Comparativis vel interponitur, vel inter Vocabula duo collocata Comparativo antecedit, vel Comparativum sequitur.

QUAM duobus Comparativis interpositum. *Quos amamus, eos amicitius, quam verius, laudare solemus.* Hoc est amice magis quam verè. *Fortunatior, quam sapientior es, id est, fortunatus magis, quam sapiens.*

QUAM inter Vocabula duo collocatum, Comparativo antecedens: ut, *Amicitia, quam pecunia delectat amplius.*

QUAM inter duo Vocabula collocatum, Comparativum sequens, non pari tamen Elegantiâ: ut, *Pluris amicitia, quam rerum multarum possessio, esse debet.*

NOTA I.

Quod de Comparativo postposito, aut preposito Vocabulis iis, quæ Particula **QUAM** copulat, dictum est,

est, idem de Verbo **MALO** observandum: ut, *Italiam ornare, quam domum suam, maluit.* Cic.

REGULA XXII.

Elegantissimum illud dicendi genus est, quoties Superlativo postponitur ejusdem nominis Comparativum, quod Superlativi significatum quodammodo superare videtur: ut, *Mibi amicitissimus es, esses tamen amicior, si ad me scriberes.*

NOTA.

Dicendi Venustate vis acquiritur Orationi, cum per Comparisonis Gradus sit velut quædam Gradatio: ut, *Charitas in Parentes magna, major in patriam, in Deum maxima.*

REGULA XXIII.

Oratores, vel maximi, Superlativis, Nominibus, Adverbis, **VEL** pro **ETIAM** adjungere consueverunt: ut, *Littere mihi tuæ gaudio, vel maximo, fuerunt, Pro quo Indiscreti dicunt, non solum magno, sed etiam maximo.*

Aliis quoque Vocabulis **VEL** in hac significatione adungi potest: ut, *Per me, vel stertas, licet, non modò quiescas.*

NOTA.

Particula **ETIAM** à Cicerone quoque Superlativo, apponitur: ut, *Avaris sic pellatur, etiam vel minima suspicio.*

REGULA XXIV.

Primi in scribendo nominis Auctores **QUO** pro **UT**, sepiissime cum Comparativo, & nonnunquam sine eo, usurpant,

usurpant, inque medio ferè Vocem aliquam ponunt: ut, *Arrium bonarum studiis opera danda est, quo sit animus divinior.*

REGULA XXV.

QUO pro QUANTO, & HOC, vel EO pro TANTO à Doctoribus sæpissime usurpantur: ut, *Quò difficilior, hoc præclarior.*

NOTA.

Quamvis QUO præponatur sæpius, postponi tamen etiam invenitur.

REGULA XXVI.

Cùm Elegantissimis Latinæ Linguae scriptoribus id dicendum est, quod indoctum Vulgus dicit, SECUNDUM QUOD QUISQUE, tum Superlativa duo dicunt, utrumque Nominale, vel utrumque Adverbiale, vel alterum Nominale, & Alterum Adverbiale, quibus UT QUISQUE & ITA, vel adjungantur, vel omittantur; Exemplis id fiet manifestius. *Ut claris natalibus quisque conspicuus est maxime, ita superbià eminentissimus. Ut quisque sordidissimus videtur, ita libentissimè severitate judicandi vitæ sordes eluet.*

REGULA XXVII.

QUISQUE non OMNIS adjungi solet Pronomini SUI, SIBI, SE, & SUUS, A, UM, itemque QUI, QUÆ, QUOD, nisi hujus Antecedens est, & illius tanquam Adjectivum. Dicas enim: *Omnes, qui amant, difficiles sunt. Omne suum decoxit patrimonium.*

Sed Regulae hujus ea sunt exempla. *Dignus amari*

sibi quisque visus est. Partem aliquam sibi quisque vendicat. Cic.

NOTA.

Cum Particulâ QUANTUM, itidem QUISQUE, non Omnis, dicitur: ut, *Quantum quisque vult, vitat. Cic.*

REGULA XXVIII.

Pronomen IPSE, A, UM, cum alio Pronomine in Casibus diversis Eleganter poni solet: ut, *Mibi ipse places. Te ipse laudas.*

REGULA XXIX.

Duo, tria, plurave Pronomina juxta se, sine ullo medio posita, Orationem reddunt Venustiorē: ut, *Venio a fratre tuo, is se tibi commendat.*

REGULA XXX.

Felices illius seculi Scriptores sic sæpè locuti sunt, ut Pronomen Derivatum, solum usurpent tum, cum Sermonē Domestico cum eo jungitur Nomen FAMILIARIS, AMICUS, SOCIUS, COMES, aut quodvis aliud hoc genus. Ibi autem Proprium Nomen non raro adjungitur; sed non sæpè minùs omittitur: ut, *Ignatius meus ad suos abiit.*

REGULA XXXI.

Sermonē Familiari quum dicitur, TALE, UT, pro TALI, ID, vel HOC; pro UT, QUOD dixeris Elegantiùs: ut, *Non is Sum, quem contemnere debetis. Cic.*

NOTA.

NOTA.

Idem quoque **TALES UT** dixit: ut, *Tales inquit, nos esse putamus, ut jure laudemur.*

REGULA XXXII.

HIC & ILLE ad Præcedentia duo relata, hoc modo Elegantissime distinguuntur; ut **HIC** ad posterius & propius, **ILLE** ad prius & remotius referatur: ut, *Virtuti potius, quam voluptati opera danda est.* Hæc enim à belluis nihil distamus; illà verò hominis dignitatem retinemus. **ISTE** pro **HIC** non raro ponitur.

NOTA. I.

Hunc Relationis Ordinem etiam à Valerio Maximo, qui ejus observantior est, neglectum agnoscimus, Cujus hæc sunt verba: Brutus, inquit, par gloriâ Romulo; quia ille urbem, hic libertatem Romanam condidit.

NOTA II.

Pro altero Relativorum Antecedens tùm repeteri potest, cùm Oratio longior Auditoris animum turbare possit. Quale est hoc Ciceronis: Inter hominem & Belluam hoc maxime interest, quòd hæc tantum, quantum sensu movetur, ad id solum, quod adest, quodque præsens est, se accommodat, paulum admodum sentiens præteritum, aut futurum. Homo autem, qui rationis est particeps, facile totius vite cursum videt, ad eamque degendam præparat res necessarias.

REGULA XXXIII.

Genitivi **TERRARUM, GENTIUM** ornatûs cau-

sâ potius, quàm sensus, Orationi non raro adjungantur, quemadmodum VERBIS, VOCE, VIA, TEMPORE detrahi solent à vocabulis PAUCIS, MULTIS, PLURIBUS, CLARA, RECTA, BREVI: ut, *Ubi terrarum esses, ne suspicabar quidem. Longe gentium abes Cic. Brevis complectar.*

REGULA XXXIV.

Inter Vocabula duo Conjunctione vincita; Venuste aliquid, quod cum utroque conveniat, ponitur; ut, *Rustica vox & agrestis quosdam delectat.*

REGULA XXXV.

Cùm Vocabulum unum bis in Oratione eâdem est ponendum, proximo sibi sine ullo medio componatur: ut, *Amicus amici consuetudine gaudet.*

REGULA XXXVI.

Cùm Vocabula duo, quorum ab altero alterum profectum sit, in Oratione in eâdem sunt, tum sine ullo, quod in medio sit, prope se collocantur: ut, *Facile fuit, iustitiam iustissimo viro defendere.*

REGULA XXXVII.

Nulla mehercule fecunda magis, nulla acrior, nulla vehementior Oratio est, quàm ea, in quâ Vox una sæpius repetitur: quæ tanquam aures Auditoris ipsius percutit sæpius: ut, *Amicitia nihil dulcius, nihil suavius, nihil hominis libertate dignius esse putem.*

REGULA

REGULA XXXVIII.

Cum res una Vocibus multis, eandem propè significationem habentibus, quæ Synonyma, aut ferè Synonyma sint, Ornate effertur, multum ponderis accedit Orationi. Eo tamen Ordine Voces collocandas esse memineris, ut, quæcunque postremo loco ponitur, maiorem, quam quæ præcessit, vim habeat; Graviorque sit Oratio, si non ponitur ulla inter Vocabula hæc Conjunctio: ut, *Eruditionem tuam omnes uno ore prædicant, extollunt, admirantur. Abiis, excessit, evasit, erupit.* Cic.

NOTA 1.

Nonnunquam inter huiusmodi Vocabula Conjunctio interponitur: ut, *Mæque præ cæteris & colit, & observat, & diligit.*

NOTA 2.

Est quando in hoc dicendi genere Verbis ipsis aliquid adjungatur: ut, *Siciliam Provinciam Verres per Triennium depopulatus est, Siculorum civitates vastasse, domos exinanisse, fana spoliasse dicitur.* Cic.

NOTA 3.

In hac dicendi Figurâ duæ solæ Voces sine Conjunctione rarò dicuntur: ut, *A te peto maiorem in modum, ut eum etiam atque etiam tuis officiis, liberalitate complectare.* Cic.

REGULA XXXIX.

Omnis Oratio Vehementiam & Impetum habet majorem

jorem per Interrogationem, aut Exclamationem, quàm simpliciter *Plata* ut, *Quid est dulciss orio literato?*

NOTA 1.

Sed Exclamatio frequens, quàm Interrogatio, odiosior est.

NOTA 2.

QUID, Particulam **QUOD** sine medio præcedens, multâ cum Venustate interrogat: Utimur autem his, dicturi rem ponderis majoris, quàm fuit, quæ antecessit: ut, *Quid? quod sapientissimus quisque æquissimo animo moritur, stultissimus iniquissimo?*

REGULA XL.

Cum detestandum etominandumque quippiam dicturi sumus, tum Clavulam eam, cui energiam dare volumus maximè, faciemus Interrogativam, in eâque Interjectionem **MALUM** post primum, secundumve Vocabulum ponemus: Significat autem hæc Vox, hæc ratio, volurpata, idem, quod Virgilio **NE-FAS**: ut, *Quenam, malum, est ista voluntaria servitus?*

REGULA XLI.

Particula **TANDEM**, post Interrogandæ Vocem collocata, multum habet Venustatis: ut, *Quousque tandem, abutere, Catilina, patientiâ nostrâ?* Cic.

REGULA XLII.

Gravior multò efficietur Interrogatio, si horum Vocativorum unus per Admirationem apponatur, **DEUS**

DEUS IMMORTALIS! MAGNE DEUS! BONE DEUS! DII BONI! DII DEÆQUE OMNES:
Quantam, bone Deus! voluptatem ex amicitia nostra capio!

REGULA XLIII.

Duo Verba Activa uni Nominativo Conjunctionis beneficio conjuncta, Venustè sine Copulâ efferuntur, Verbo priore in Participium Præteriti Temporis, quod ab altero regatur, mutato: ut, *Incute vim ventis, submersas obrue puppes.* Vir.

REGULA XLIV.

Veneris multum Orationi conciliat Varietas: Nihil enim tam vitiosum est, ut ait Cicero, quàm si dicendi genus semper est idem: ut, *Iustitia bonis curatur; malos punit; conservat Civitatem.*

REGULA XLV.

Vocabula duo in Oratione eadem si sint, quæ contrarium habeant significationem, ea sibi proximè posita Orationem reddunt Concinniores atque Ulberiores: ut, *Doctis indocti melius vulgò dicere videntur.*

NOTA 1.

Ea quoque Vocabula, quæ licet contraria non sint, de eodem tamen eadem ratione dici non possunt, juxta se posita, nihil minus, quàm ea, quæ sunt contraria, Venustatis habent: ut, *Servo Dominus raro amicus est.*

NOTA 2.

Si alterum horum contrariorum, aut tanquam contrariorum, Præpositionem sibi præpositam habeat, hoc

hoc alteri non Inelegantanter præponas: ut, *Ex inimicis amici facti sunt.*

REGULA XLVI.

Non infrequens est & apud Poetas, & apud Oratores locutio per Negationem: ut, *Alexander Magnus hostem quemvis intrepide aggressus est. Non sine malle laqueo*

REGULA XLVII.

NEMO pro simplici Negatione, scilicet NON, sæpe, idque Elegantissime, usurpatur: ut, *Nemo est mihi te amicus antiquior.* Cic.

NOTA

Nomina & Adverbia cum Particulâ Nè composita, pro NON accipi, eisque Voces, quibuscum erant compositæ, aliasve idem significantes, adjungi, inque medio quid sæpius interponi, non est ignotum illi, qui Oratores, aut Comicos attentè excusserit: ut, *Nusquam te usquam videre potui. Nunquam commotius unquam verum audire loqui.* Ter.

NOTA 2.

Quod genus loquendi usurparum sæpius, notâ Affectationis profectò non caret, quæ Oratori opere maximo fugienda est. Quod verò de NEMO dictum est, apud Ciceronem passim, aliosque primæ notæ scriptores invenias.

REGULA XLVIII.

NULLUS & NUNQUAM Eleganter dividuntur, inter quorum partes si quid interposueris, de Elegantiâ nihil detraxeris: Hoc autem sæpius factum videas, quando

quando his Vocibus Conjunctio Copulativa adjungi solet. Ea (Nec positâ) negligatur. NEC, aut NEQUE (utrumque enim ET NON significat) pro parte alterâ dixeris: ut, *Non est ulla res, quam desiderem magis, quàm te coram alloqui. Neque enim ulla res vehementius Rempub. continet, quàm fides, quæ nulla esse potest, nisi erit necessaria solutio rerum creditarum.*

NOTA.

NEC QUIDQUAM Elegantius dicitur, quàm ET NIHIL: ut, *Nec Medici, nec Imperatores, nec Oratores, quamvis aris præcepta perceperunt, quidquam laude magnâ dignum sine usu & exercitatione consequi possunt.* Cic.

REGULA XLIX.

Vocabula composita Auctores optimi dividere, inque medio aliquid interponere, aut partium Ordinem ita mutare solent, ut, quæ prior erat, posterior sit: ut, *Viri boni amicitia magno me opere delectat.*

REGULA L.

ANTEQUAM, PRIUSQUAM, POSTQUAM a facundis Oratoribus non raro ita usurpantur, ut ea dividant, inque medio aliquid interponant: ut, *Nomen meum prius obliviscar, quàm, quæ apud me collocasti, beneficia.*

REGULA LI.

Adjectiva Masculina & Foeminina in Genus Neutrum sic commutata, ut substantivum subjiciatur in Genitivo, Elegantem Orationem constituunt: Maxime si inter Genitivum eum, regentemque Vocem aliquid interponatur:

interponatur: ut, *Tantum apud me ponderis nostra habet amicitia, ut nihil sit, quod ejus causâ non libenter suscipiam.*

NOTA.

Genitivus in hoc dicendi genere regenti Vocabulo non sæpè præponitur.

REGULA LII.

Orator Cicero aliique Ordinis ejusdem Dignitatis nomen, aut Officij, plerumque Nomini Proprio præponunt: ut, *Pontifex maximus Clemens. Rex Philippus.*

REGULA LIII.

Cùm aliorum, tum maxime clarissimi Oratorum Ciceronis id te lectio doceat, cùm quid Nomini Proprio, vel ad Laudem, vel ad Vituperationem, vel ad Declarationem, aliudve quid hoc genus, adjungitur, licet postpositum nonnunquam sit, præpositum tamen multo sæpius invenias: ut, *Vir magnus ingenio, summâ prudentiâ Lucius Cotta. Cic.*

REGULA LIV.

Cognomina Nominibus Propriis præposita multam dicendi Gratiam relinquunt: *Holterus Engelbertus, Buchlerus Thomas.*

REGULA LV.

Inter Prænomen & Nomen, aut inter Nomen Proprium & Cognomen non Ineleganter aliquid collocatur. Hoc ipsum Prænomen aut Proprium Nomen
in

in Orationis fronte ferè constituitur, & interponitur
nonnunquam Pronomen, sæpius Verbum. INQUIT,
sæpiissime subiunctivi Ordinis Coniunctio: ut, *Paulus*
meus scriba. Valerium, inquit, Probum audiri hæc docere,
Agell.

REGULA LVI.

CICERONES, VALERIOS, AGELLIOS, imi-
tari qui contendit, is non vitabit usum Propriorum
Nominum in multitudinis Numero, si plures eodem
nomine appellatos, aut si quos eorum, quos dicit, imi-
tatores, aut similes dicere volet: ut, *Te cum video,*
omnes mihi Gracchos, Lucilios, verè ut dicam, Crassos quo-
que & Lelios videre videor.

REGULA LVII.

GRAMMATICA, RHETORICA, DIALE-
CTICA, PHYSICA, aliaque hoc genus nomina si-
ve Librorum sint, siue Disciplinarum, à probatis
Scriptoribus Numero Plurali usurpantur: ut, *Rhero,*
ricorum doctus est.

NOTA

Posse etiam hæc eadem singulari Numero poni
cum sint Artium & Disciplinarum Nomina, *Quinti-*
liani, verba hic adscripta docent. *Imagines auctor*
est, inquit, omnium in literis studiorum antiquissimæ
Musicæ extitisse.

REGULA LVIII.

Auctoris alicuius Sententiam semel dictam Vultus ci-
rans, ei præponere solet DICENS, vel DICIT, Qui
vero concinniori Lingua utuntur, ii) post primum, se-
cundum, aut tertium verbum (rarò enim ultra sic) IN-
C QUIT

QUIST saepius, AUT rarius, dicere solent: ut, *Aristippus quidem ille Socratem non crepuit, cum esset obiectum habere eum Laide: Habeo, inquit, non habeo. à Laide. Cic.*

NOTA

Est, quando INQUATI ponatur in fine Orationis: ut, *Socrates, in pompa cum magna vis auri argenti que ferretur, Quam multa non desidero, inquit. Cic.*

NOTA

Ubi sub finem ponatur, rarum est, quale illud est apud eundem Ciceronem. *Multi inimici, atque infideles regna sunt, pauci boni. Inquit. Agellius.*

NOTA

Si verò de te loquaris, INQUAM, non Invenustè dicas: ut, *Ego, inquam, longè jam diu in eo ipso querendo fui. Agellius.*

REGULA LIX.

Cum Genitivus QUORUM, aut CUJUS, à Substantivo regitur, cui Præpositio præposita sit, tàm Genitivus Præpositioni simul & Substantivo non Invenustè præponitur: ut, *Cujus ex amicitia. Quorum in edibus.*

REGULA LX.

Vocativus, qui in Orationis fronte insolens est, post Pronomen, cum aliarum, tàm secundæ Personæ, collocatur frequentius: ut, *Quam dubitationem avunculus tuus, Brute, sustulit. Cic.*

RE.

REGULA LXL

Accusandi Casus, quem Infinitivus a Fronte habet, eidem Elegantius multo postponitur: ut, Valde iubeo, gaudere te; magnas festa est. Cic.

REGULA LXXII

Cum Participium, aut Adjectivum Nomen, habet Pronomen Primitivum, tanquam Substantivum, ei non inusitate praepositur: ut, Quamtem me contemnis.

REGULA LXXIII

Eleganter Pronomen ILLE cum Conjunctione QUIDEM jungitur, quoties aliquid concedimus, a quo mox aliud removebimus: ut, In quo ad magis nobis laborandum est, quod multis fuisse Latini libri dicuntur scripti, et optimis illis quidem viris, sed non satis eruditis. Cic.

REGULA LXXIV

Participiis Futuri Temporis, praesertim Passivi, addito Verbo Substantivo, Eleganter utimur pro DEBERE, vel OPORTERE: ut, Non paranda nobis solum, sed fruenda etiam amicis est. Cic. Rempub. curaturus es.

NOTA

Hujus ut rara usurpatio, ita rara exempla sunt: Illius verò abundè multa. Vide Cap. 7. Reg. 13. Appen. 2. Syntaxeos Emmanuelis. T O I

NOTA

Adhuc ponitur Verbum Substantivum, ut, Valde iubeo, gaudere te; magnas festa est. Cic.

NOTA 2.

Illorum Verborum loco CUPIO, VOLO, DESIDERO, DEBEO, cum Particulis *si*, vel *cum*, Ornatissime utimur Participio Futuri Temporis, abje-ctis *si*, vel *cum*, Particulis: ut, *Oraturus cubiculum intrato*, Elegantius est, quam si dixeris, *si vis orare, cubiculam intrato*.

REGULA LXV.

Gerundia, quæ Accusativo Casu gaudent, ferè Elegantiùs in Participalia Adjectiva, quæ ab aliis Gerundiva vocantur, commutamus, Ita ut Gerundii Casus maneat, servato tamen Genere, & Numero Accusativi: ut, *Princeps vestrae libertatis defendendae semper fui*. Cic.

REGULA LXVI.

Orationes Indicativi, & Subjunctivi Modi, præcedentibus *CUM*, *DUM*, *DONEC*, *POSTQUAM*, aliisque id genus Particulis, Ornate in duos Ablativos commutantur: ut, *Appropinquante morte, animus meus est divinior*. Cic.

REGULA LXVII.

Ablativus absolute positus, vel in Orationis principio, vel in medio, præcipueque ante Verbum Orationis præcipuum, usurpari solitus est: ut, *Re intellecta, verborum usus faciles esse debemus*.

NOTA

A Ablativos duos nonnunquam in Oratione eadem absolute poni posse, Valerianum illud contestatur:

Cartha-

Carthagine captâ, uxor Asdrubalis, exprobratâ ei impietate, quod à Scipione soli sibi impetrare vitam contentus fuisset, dextra laevaue tres communes filios mortem non recusantes trahens, incendio se flagentis patriæ obsecit.

In fine Orationis Ablativus hic raro collocatur: ut, *Maximas vero virtutes jacere cunctis, necesse est, voluptate dominante.* Cic.

REGULA LXXVIII.

Cum Domum alicujus Vultus nominat, Terentius, alijque Facundiae beatioris Homines Personae nomen, aut pro personae nomine Pronomen dicunt prope semper: ut, *Ab amico venio, potius, quam à domo amici.* Apud patrem est.

REGULA LXXIX.

Vulgari Sermone, si Loci nomen Ponitur, pro eo non Inelegantè nomen Gentis ponitur: Sin contra nomen Gentis vulgò poni consuevit, Elegantius Loci nomen dicetur: ut, *Ad Italos profectus est. Anglia Tyrannidis impatiens.*

REGULA LXX.

Juventuti studiose ad poliendam Linguam id inutile non sit, ut ibi ponat Substantivum Nomen, In animatam rem & quasi Accidens significans, ubi Sermone quotidiano Personae nomen dici solitum est: ut, *Amicitia vera in re incerta probatur, Dictum Elegantius est, quam Amicus, verus in re incerta probatur.*

REGULA LXXI.

Domesticus Sermo hic, Ignosce mihi, quod fui nimis

non tardus mittere ad te literas amicitiae nostrae testes, multo fit Ornatio, ubi Substantivum Nomen, Delictum significans, in Dandi Casu Collocatur, hoc modo, Quod literas, amicitiae nostrae testes, non miserim, tarditate meae ignoscas.

REGULA LXXII.

Substantiva Nomina, ab Adjectivis facta, pro Adjectivis ipsis multum & Venuſte dicuntur.

Quod Domestico Sermone dicitur, Magna tua in me benevolentia, politius fit hoc modo; Benevolentia in me tua magnitudo me delectat.

NOTA.

Quando etiam Adjectiva duo sunt, eorum alterum in hoc genus Nomen Substantivum mutare, inelegans non sit: ut, Docta literarum tuarum facilitas, elegansque venustas admirabilis est.

REGULA LXXIII.

ALIUD in Oratione geminatum multam habet Elegantiam: ut, Alius alio dicendi genere gaudet, Elegantius est, quam quod Domestico Indoctoque Sermone dicitur: Aliqui volunt loqui uno modo, & alii alio, vel unus loqui vult sic, alius aliter.

NOTA.

Multò quoque Elegantius est, Alii divitias, alii honores preponunt, Sermone hoc Triviale, alii divitias, alii honores preponunt.

NOTA

NOTA 2.

Est, quando PARTIM pro altero tantum, vel pro utroque ponatur: ut, *Semisomnos partim, alios sumentes arma, fugant, funduntque Sallust.*

NOTA 3.

QUIDAM pro ALIO genituri aliquando invenias; sed rarum est: ut *Diciamus gradatim quosdam, quosdam terminos, non quia jam sine, sed quia sepe sine.* Cic.

REGULA LXXIV.

ALIUD & ALITER bis Elegantius ponuntur, quam ALIUD QUAM & ALITER QUAM: ut, *Aliud vis, aliud postulas. Aliter dicis, aliter cogitas.*

NOTA

Præterea dictum putes Elegantius, *Alius Alio doctior est, quam, Unus, aut Alius doctior est, quam Alius. Virtus autem, quæ est per se ipsa laudabilis, & sine quâ nihil laudari potest, tamen habet plures partes, quarum alia aliâ est ad laudationem aptior.*

REGULA LXXV.

Ubi Domestico Sermone Genitivus ALIORUM poni consuevit, AHIENUM poni solet usitatis ab auris purioris Oratoribus: ut, *Aliena bona diripis, Melius, quam aliorum.*

NOTA

NOTA

ALIORUM tamen poni nonnunquam invenias:
ut, Est enim proprium stultitia, aliorum vitia cuncta sua
oblivisci. Cic.

REGULA LXXVI.

DIGNUS, IDONEUS, PROMPTUS, & si qua
sunt generis huius Adjectiva, post se. Infinitivos, in
Carmine præcipue, nonnunquam habere, leguntur:
In soluta vero Oratione cum Finito verbo collocantur
sepius, cui propositum sit QUI, QUÆ, QUOD, aut
Particula UTV. Locutionum Vulgus adungere solet
Gerundium in DUM, Præpositione AD præpositâ:
ut, Dignus, qui, quæ, quod, aut UTV, gerens
magistratus.

NOTA.

Alia quoque hoc genus Adjectiva, quæ cum Infini-
tivo construuntur solent, cuiusmodi sunt,

Egregius,

Honestus,

Bonus,

Parus,

Iustus,

Paratus,

Eodem genere dicendi dicere possis.

REGULA LXXVII.

Cum Domestico Sermone MAGNUM, aut PAR-
VUM dicitur, pro hoc LEVE, pro illo GRAVE,
cum Doctis dixeris, in malis rebus præcipue, usitatus.
Quod idem sentiendum est de Adverbis GRAVI-
TER.

TER & LEVITER, pro MULTUM & PARUM: ut, *Levis est consolatio ex morbis aliorum.*

REGULA LXXVIII.

DIUTINUM pro LONGO, cum Tempus significatur, dicitur non illepide: ut, *Diutinum laborem perpeffus sum.*

REGULA LXXIX.

Ferina,

Bubula,

Aprina,

Vervecina,

Leperina,

Cvella,

Suilla,

aliaque hoc genus sine Substantivo ponenda sunt. Ad hæc Adjectiva, quæ sine Substantivis facile intelligi possunt, in Genere eo atque Numero, in quibus eorum Substantiva ponuntur, sine his Substantivis, veluti Substantiva, usurpari solent: ut

Oriens,

Occidens,

Torrens,

Mortalis,

Auricularis,

Maxillaris,

Vocalis,

Consonans,

Arida,

Curulis,

Pregnans,

Bicema,

Triremis,

Præfens,

Instans,

Suburbanum:

ut, *Ferina sunt accipiendi amici. Suilla gaudet Ruseiens.*

NOTA.

NOTA
REGULA LXXX.

Sallustius hujusmodi Vocabulis Carnem adjunxisse legitur. Et Numidæ plerumque lacte & ferinâ carne vescébantur.

REGULA LXXX.

Qui in literis Poltiores sum, dicunt, Epistolarum multa sunt genera. Ordinis homo est honesti. Elegans hic est versis. Pro quibus semidoctum Vulgus prope semper utitur. Epistolarum multi sunt modi. Ille est de statu honesto. Elegans est hoc Virgili carmen.

Carmen, quod a canendo factum est de aliquo toto opere dicitur melius.

NOTA

ID GENUS, HOC GENUS, QUOD GENUS, pro eo, quod est, EJUSMODI, HUIUSMODI, CUIUSMODI, tanquam si una Vox esset non inflexa, promiscue in omni Casu, Auctorum plurimi; M, tamen, Cicero EJUS GENERIS, HUIUS GENERIS, CUIUS GENERIS, dicere solet: ut, Huius generis plenus Nevius. Cic.

REGULA LXXXI.

ALIQUOT Elegantius est, quam quod Vulgò dici solet, NESCIQ QUOT: ut, Aliquot abs te accepi literas.

NOTA.

Quintilianus pro ALIQUOT, ALIQUO3 dixit. Marcus, inquit, Tullius non dubitavit aliquos suos libros jam

jam editor, aliis postea scriptis, ipse damnare.

VIXXXI. REGULA.

REGULA LXXXII.

QUI, QUÆ, QUOD, & Casus, qui inde proficiuntur, non sine Elegantiâ cum Verbo, NESCIÖ, junguntur; ut, *Vidi ante oculos tuas adolescentem, nescio quem, qui te conventum expectabat.*

REGULA LXXXIII.

SUPERIUS pro Præcedente, aut Præterito, aut, quod apud Ciceronem non legitur, Novissimo; POSTERIUS vero, aut, quod sæpius est, PROXIMUM pro sequenti, aut Futuro, aut secundo non raro usurpatur; ut, *Superiores tunc literæ amicitia nostra testis sunt. Anno proximo te, ut spero, visurus sum. Superioribus literis, benevolentia magis adductus, quam quod res ita postularet, fuis longior.* Cic.

NOTA 1.

PROXIMUM pro SUPERIORI ab ipso etiam Cicerone ponitur; *His proximis Nonis tu non adfueris.*

NOTA 2.

PROXIMUM & SUPERIUS nonnunquam simul dicuntur; ut, *Proximis superioribus diebus,* &c. Cic.

NOTA 3.

SUPERIOR & INFERIOR non invenisse tum dici solent, cum Comparationis excessus quidam est; ut, *Illud enim Cicero Casare fuit eloquentior, Elegantius efferas hoc modo, Casare Cicero fuit eloquentia superior, vel Cicerone Casar fuit eloquentia inferior.*

REGU.

REGULA LXXXIV.

Præteritum Perfectum, atque ejus beneficio facta Tempora in Verbis Passivis, Deponentibus & Communibus, ita Eleganter ab Auctoribus usurpantur probatis, ut Verbum SUM, ES, EST, &c. brevi intervallo à Præterito per interpolationem aliarum Vocum sejungant, ut, *Refectus aëstro sum in eum ipsum locum, unde confugeram.* CICERO.

REGULA LXXXV.

Interrogativo QUIS, QUE, QUID, singulari quadam gratia præponitur EC Particula: ut, *Equis est, qui me convenerit caput?*

REGULA LXXXVI.

Indicativi, vel Subjunctivi Modi Oratio, quæ, QUOD, vel UT, Particulas sibi appositas habet, in Infinitivi Constructionem, abjectis QUOD, vel UT, resolvenda est, Nominativo in Accusativum, Verbo Finito in Infinitivum mutato: ut, *Te a me amari plurimum judicabis.* CIC. *Vid. Reg. 2 cap. 1. Syntaxis Emmanuelis.*

REGULA LXXXVII.

Quoties uni Nominativo duo, vel plura Verba, Conjunctionis beneficio conjunguntur, eâ abjectâ, Verbisque in Gerundia, vel Participia mutatis, Oratio sit illustrior: Verbi gratiâ, *Hunc Incultum & Illepidum Sermonem per Gerundia & Participia reddes Lepidum & Concinnum: ut, Cicero a primis annis oratorie facultati vacavit, & multos eloquentiæ patrociniis servavit, & incredibili suavitate peroravit.* CICERO.

à primis annis oratoriae facultati vacans, multos eloquentiae patrocínio servavit, incredibili suavitate perorando.

REGULA LXXXVIII.

Formulae, in quibus est Relativum QUI, QUAE, QUOD, & Verbum Praesentis, Praeteriti, vel Futuri Temporis, Ornate, Relativo omisso, & Verbo in Participium Temporis ejusdem mutato, efferuntur: ut, Bonarum artium studio *queritur nomen*, quod nunquam *peribit*; Latinius magisque ex usu Doctorum erit, si dixeris, Bonarum artium studio *queritur nomen nunquam periturum*. Redama eum, qui te amat; Rectius sic, *Amantem te redama*.

REGULA LXXXIX.

Pro Participio Passivo Futuri Temporis in DUS, & Verbo ESSE, ex Ornatorum in dicendo Virorum in auctoritate Futurum Passivum ex Infinitivo IRI, & voce simili Supino in UM constans (ut,

Amatum iri, *Violatum iri,*
Doctum iri, *Occisum iri)*

ponitur, omnibusque Generibus & utrique Numero attribuitur; ut, *Existimàram me nunquam à te ludibrio ledendum esse*. Ornatiùs à Cicerone effertur: *Existimàram pro mutuo inter nos amore & pro reconciliatà gratià, me nec absentem ludibrio laesum iri*. Cic. Vid. Ca. 7. Reg. 1. append. 3. Synt. Emman.

REGULA XC.

Orationes Vulgi Sermone tritissimas NON est OPUS, Oportet, NON Oportet, QUID est OPUS? Vellustiores efficies, si scilicet pro iis, NON est, QUOD, NIHIL

NIHIL est, QUOD, QUID est, QUOD? adhibueris;
ut, Non est, quod mihi gratias agas. Quid est, quod ob
rem tam levem, tantam excites Tragediam? Nihil est, quod
verecare, te ob id in hominum odium incursum.

REGULA XCI.

Observatur plerumque, ut, cum Generalis Sermo est,
hoc est, ad omnes, vel multos generis ejusdem relatus
est, Impersonali Verbo Passivæ Vocis utantur: ut,
Cum amicis jucundè multum vivitur, hoc est, Quicum-
que cum amicis vivunt, aut ex his multi, jucundè multum
vivunt.

NOTA

Sic Cenatur, Prandetur, Canitur, Luditur Venusti-
ora sunt, quàm Cenant, Prandent, Canunt, Ludunt,
quæ vulgò usurpantur.

REGULA XCII.

Generalis item Sermo si erit, hoc genere Orationem
venustes; Verbum Modi subjunctivi, Personæ secun-
dæ, Numeri singularis colloques: ut, Ea amicitia su-
avis, ut eâ suavius nihil excogitare queas, id est, nullus,
quicumque sit, queat.

REGULA XCIII.

Apud M. Tullium legere licet. Infinitivum cum
Verbo LICERE, ut apud Agellium cum Verbo Esse,
tùm dici, cum Sermo Generalis est: ut, Audire licet,
quàm frequens sim laudum tuarum buccinator. Multos vi-
dere est pecuniæ cupidos. Agel.

REGULA XCIV.

Cum Impersonali Verbo Vocis Activæ Indefinitum Vocis Passivæ collocari debet; ut, *Amicrum negotia perinde, ut sua, curari oportet.*

REGULA XCV.

Cum Verbis JUBERE & IMPERARE Indefinitum Activum raro, Passivum propè semper, nisi ali-
us generis sit, adjunctum est; ut, *Accersi jubetur Disce. & observari.*

REGULA XCVI.

Cum Verbo POSSE Infinitivum Passivi sæpius, Acti-
vi perraro, junctum invenias, nisi in primis & secun-
dis Personis; ut, *Ex amicitie integritate utilitas multa quæri potest.*

NOTA.

Beneficio Verbi POSSE cum Infinitivo Passivo, vi-
tari Vocabulum POSSIBILE, aut IMPOSSIBILE,
à Cicerone nunquam usurpatum, potest.

REGULA XCVII.

Post VOLO, NOLO, MALO sæpius multoque u-
sitatius in Personâ quâvis Infinitivus Passivus, quàm
Activus, collocatur; ut, *Amicitiam tuam comparari volo.*

NOTA.

Post alia quoque Vocabula Infinitivum Passivi Ver-
bi,

bi, quam Activi, collocari invenias ulitatus: ut, *Publicam rem negligi, turpe est. Melius apud bonos, quam apud fortunatos, beneficium collocari, puto.*

REGULA XCVIII.

Post CURO, VOLO, NOLO, MALO, CUPIO & OPORTET, posueris Participium Temporis Praeteriti, non Indefinitum Verbi Activi: ut, *Missas ad amicum literas curavi.*

REGULA XCIX.

Cum Verbis CURO & LOCO, Participium Futuri in DUS ponitur Elegantius, quam Verbum Activum Modi Indefiniti: ut, *Negotia tua, quam mea, prius conficienda curavi.*

NOTA

Verba duarum proximè superiorum Regularum quoque cum Infinitivo Passivi Verbi non Inelegantè dicuntur.

REGULA C.

Cum Sermonè Triviali Verbum PRECOR, aut ROGO, cum Verbo Subjunctivi Modi, interjectâ Particulâ UT, junguntur, Ornatior tua sit Oratio, si ex Coniunctivo Imperativum facias, ac, QUÆSO, in Orationis medio colloques: ut, *Attende, queso, quæ sint, consecuta.*

REGULA CI.

Præteriti Perfecti, Modi Indicativi, Persona tertia Numeri Pluralis in RE exiens, Historicis, maxime Sallustio, Familiaris est: Apud alios Scriptores finitionem utramvis promiscue invenire licet; ut, *Abeunti mihi pecuniam nullam parentes dederunt. Morte Africani gravèruntur animi.* Liv.

NOTA 1.

Sed in hoc finitionem alteram sæpius invenias: *Urbe[m] Romanam, sicuti accepi, condidit, atque habuere initio Trojani.* Sallust.

NOTA 2.

Hoc dicendi genus multam habebit Gratiam, nisi usurpatione nimia affectasse videre.

REGULA CII.

Persona secunda Vocis Passivæ modò in RIS, modò in RE, terminatur. Terminationis in RE, quàm in RIS usurpatio frequentior est, cum in aliis modis, tum vel maxime in Subjunctivo; idque in Conjugationibus aliis, quàm in Primâ frequentius: ut, *Amicis honesta petentibus obsequare.*

REGULA CIII.

Subjunctivi Modi Tempora, haud Illepidè pro Indicativi ponuntur Temporibus: Sed majorem, nescio quam, vim Suadendi, Postulandi, Vetandi, aliudve quid hoc genus faciendi, retinent: ut, *Pergratum mihi feceris, si eum in amicitiam tuam receperis.* Cic.

D 3

RE-

REGULA CIV.

Cum Sermone Domestico post SPERO, CREDO, PUTO, AFFIRMO, SUSPICOR, & his similia Participium Futuri Temporis, cum Verbo ESSE dilecti solet, tunc Elegantiores construas Orationem, si Participium in Verbum Modi Coniunctivi, cui Particulam UT praeponas, & ESSE in FORE commutaveris: ut, *Spero fore, ut certum me tibi aliquando probem amicum, Pro, spero, me probaturum esse aliquando certum me tibi amicum.*

NOTA 1.

Hac circuitione subvenitur cuiusvis generis Verbis, quae Supinis carent: ut, *Spero fore, ut brevi his incommodis medeare.*

NOTA 2.

Pro FORE FUTURUM dicitur: ut, *Scio futurum, ut, auditis ejus sententias, cupiatis multas audire. Sen. Vid. Cap. 1. Reg. 1. App. 4. Syn. Em.*

REGULA CV.

Quemadmodum Diminutiva pro Primitivis posita, multam Orationi afferunt Gratiam: Ita pro Perfectis Frequentativa cum usurpata sunt, Orationem non parum venustant: ut, *Prope me sessitabat Ignatius. Amici literis non responditavi.*

REGULA CVI.

VERBA in SCO exeuntia, speciei Derivatae; pro Primitivis non Inusitate dicuntur; ut, *Amicitia officiorum vicissitudine juvenescit.*

NOTA

NOTA

Has duas posteriores Regulas Verecunde multum usurpabis.

REGULA CVII.

Quid, Quod, Id, Aliquid

cum Verbis Neutris usitate multum collocantur, ac ferè significant, *Propter quid, Quod, Id, Aliquid, vel Quantum, vel Aliquantum*: ut, *Id gaudes, Quid tristes es?*

NOTA r.

QUID, QUOD, ID, ALIQUID in significatione eadem Activis & Passivis Verbis nonnunquam adiunguntur: ut, *Id te amo. Quid me odisti?*

NOTA 2.

NIHIL item hujusmodi Verbis non ineptè adiungitur, Ea enim Particula, quàm *NON*, vim habet majorem: ut, *Nihil irascor. Nihil te accuso.*

REGULA CVIII.

PATI pro *PERMITTERE* passim multum habet Gratiae, sæpeque ab Eloquentioribus usurpatur: ut, *Injuriam amico fieri non pati.*

REGULA CIX.

Verbum *Negare* Eleganter ponitur pro eo, quod Vulgò

Vulgò usitatus est, Dicere, QUOD NON : ut, *Amicitia sibi tuâ quidquam dulcius esse, negavit.*

REGULA CX.

Cùm quid per Partes, aut Ordinem enumeramus, pro *Primo Primum, Deinde pro Secundo, pro Tertio Adhuc, Tum, Tertium, Postea, Præterea, Postremo, Denique,*

aut siquid ejusmodi est, non Inelegantè ponitur : ut, *Deus primum nobis diligendus est, deinde patria, postea parentes, postremo amici.*

NOTA.

Hæc Ciceroni quidem, aliisque melioris notæ scriptoribus usitatiora sunt, verùm non semper observata : ut, Plerumque improbòrum facta primò suspicio insequitur, deinde sermo atque fama, tum accusator, tum judex.

REGULA CXI.

Divisi alicujus Generis Partes cùm enumeramus, pro PRIMO UNUM, pro SECUNDO ALTERUM, pro TERTIO, si duobus plura fuerint, non nunquam ALIUD, sed sæpius TERTIUM, appositè dicimus : ut, *Multa sunt, quibus in disciplinis percipiendis valeas magis : Unum animi libertas ; alterum bona valetudo ; tertium cibi, potionis, somnique temperantia.*

NOTA

NOTA 1.

Quod si Ordo quidam servandus est in numerando, PRIMUM & SECUNDUM dixeris: ut, *Mee totius in dicendo Orationis tres sunt rationes: una conciliandorum hominum, altera docendorum, tertia concitandorum. Harum trium partium, prima lenitatem, secunda acumen, tertia vim desiderat.* Cic.

NOTA 2.

Pro UNO, ALTERUM dicere possis, si duo tantum sunt, quæ numeres: ut, *Cum duo genera sint facetiarum, alterum æquabiliter in omni Sermone fusum, alterum peracutum & breve.*

NOTA 3.

ALTERUM de alio quocunque, aut aliis quibuscunque à teipso dici posse, *en waegðw* notes: ut, *Ad Alterius utilitatem perinde, atque ad suam, homo natus est.*

REGULA CXII.

Particulæ duæ, id est, Voces non Inclinatæ, maximeque Adverbia, idem prope significantia, juxta se sine ullo medio, Venuste ponuntur: ut, *Spero fore, ut tecum tandem aliquando colloquar.*

NOTA.

Idem prope virium habent OMNE QUICQUID, DIU MULTUMQUE; ut, *Alienum est omne, quicquid optando evenit.*

REGULA.

REGULA CXIII.

USQUE AD, & USQUE AB, his modis à receptæ fidei scriptoribus invenias dictum : ut, *Usque ad Palatium, ad usque Palatium, usque Palatium, ad Palatium, ad Palatium usque. Itemque, Usque à Palatio, ab usque Palatio, à Palatio.*

NOTA.

QUINTIL. IN USQUE dixit : In proverbium usque Græcorum celebratum est, Indoctos à Musis atque Graeciis abesse.

REGULA CXIV.

QUANTUM multò usitatus, quam quod verbo uno dici solet, PROUT, usurpatur ; ut, *Ad nos brevi, quantum intelligo, venturus es.*

NOTA 1.

QUAM, vel UT cum Superlativo & Verbo POSSE, licet cum Gradibus aliis dici possit, in hac significatione usurpari solet : ut, *Dabo operam, quam maxime potero. Cic.*

NOTA 2.

Pro QUAMDIU singulari cum Venustate DUM dicitur : ut, *Tui, dum vivam, memorem me experieris.*

REGULA CXV.

TANTUM ABEST, Orationi Elegantiæ adfert plurimum ; Postulat autem Verbum Subjunctivi Modi, Particulâ UT præpositâ, cui alius Sermo, qui contrariæ

Elegantiarum Regulæ. 43

contrariæ Sententiæ sit, cum Particulâ eâdem subi-
citur: ut, *Tantum adest, ut amici oburgatione offendar,*
ut ea mihi jucundissima sit.

REGULA CXVI

Duo cùm dicimus, eorūque alterum dubium est,
nec certum satis, alterum verò certum est, quod in-
certum est, præponamus, quodque certum, postpo-
namus, ibique CERTE dicamus, ubi Sermonē Do-
mestico SALTEM dici solet; ut, *A me aut dis-
cessurus non eras, aut abitum certò tuum significare debe-
bas.*

REGULA CXVII.

Post SI Particulam, QUIS, quàm ALIQUIS col-
locari solet Elegantius: ut, *Si quem adeptus es honorem,*
virtutis tue id amplum testimonium est.

REGULA CXVIII

NEQUID, quàm NE ALIQUID, NUMQUID,
quàm NUM ALIQUID dicitur Elegantius: ut, *Ne*
quam patiar injuriam, opera mihi danda est.

REGULA CXIX

Post QUIS, post QUO pro QUANTO, post
CUM QUID, quàm ALIQUID, dici solet frequen-
tius: ut, *Voluntas est, quæ quid cum ratione desiderat.*
Cic.

REGULA CXX.

Post SIVE, post NISI, post ALIUD, usitatius
QUID,

QUID, quàm ALIQUID, á Doctioribus collocatur
ut, *Si verum est, Q. Fabium Labeonem, seu quem alium,*
&c.

REGULA CXXI.

QUA, non QUÆ pones post Particulas NE, NUM,
ALIUD, SI, & ab eâ compositas SIVE, SIN, NISI,
si Relatio non fuerit: ut, *Nequa mulier, siqua templa.*

NOTA.

Si verò Relatio sit, etiam si Antecedens non ponatur,
QUÆ, non QUA, dicendum est; ut, *Si quæ dicis,*
vera sunt.

REGULA CXXII.

<i>Siquando,</i>	}	<i>Nequando,</i>
<i>Sicubi,</i>		<i>Nunquando,</i>
<i>Nuncubi,</i>		

Latinae Linguae Principibus usitiora sunt, quàm SI
ALIQUANDO, &c. ut, *Sicubi est, cum inveniam.*
Nunquando venies?

NOTA I.

NUNCUBI, SICUBI, NECUBI, ad hiatum evi-
tandum C. literam in medio accipiunt. Quod de his
dictum, idem in Adverbis aliis tibi putes observan-
dum; ut,

Siquo, Siqua, Sicunde,
Nequo, Nequa, Necunde,
Nunquo, Nunqua, Nuncunde.

NOTA

NOTA 2.

Si verò Vocabulum aliquod sit, quod inter Particulam SI, NE, aut NUM & ALIQUID interponas, QUID, vel ALIQUID promiscuè usurpes: ut, *Si me aliquā voluptate affecisti.*

REGULA CXXIII.

Post Negationem *Quisquam, Quispiam, Ullus, Usquam, Unquam* Elegantiùs, quàm *Aliquis, Alicubi, Aliquando* ponuntur: ut, *Non est labor ullus, qui causà tuà mihi ingratus sit.*

NOTA.

Verba illa, quæ latentem quandam in se continent Negationem, ab hoc dicendi genere aliena non sunt; qualia sunt,

Vetare, Cavere, Rarum esse, Vix:

aliaque hoc genus multa: ut, *Cave, putes ullam in Philosophià vocem emissam clariorem.* Cic.

REGULA CXXIV.

Politiorum Literarum Auctores post Vocem Interrogativam ULLUM, QUIDQUAM, aut UNQUAM, non ALIQUID, aut ALIQUANDO ponere consueverant: ut, *Quis ullam rerum earum suscipiat curam? An tibi est ullius bonestæ rei studium?*

REGULA CXXV.

Post Particulam QUAM ratione Comparativi, aut Vocis Comparativi vim habentis, positam, *Ullum, Quidquam, Unquam* ponitur Elegantiùs, quàm *Aliquid, Aliquando*: ut, *Virtute instructior, quàm ullus sociorum. Ditiore, quàm ut unquam fortuna te deferat.*

REGULA CXXVI.

Nominis Primi Oratores SI Particulæ *Quidquam, Ullum, Quippiam, Unquam*, non *Aliquid, Aliquando*, postponunt: ut, *Si quisquam te amat, nisi redames, inhumanus es.*

REGULA CXXVII.

Ornatoris Eloquenti Viri post SINE ferè *Ullus, Quispiam, Quisquam*; non *Aliquis*, usurpant: ut, *Sine ulla mora negotium susceperunt.*

REGULA CXXVIII.

Particula AC vel ATQUE usitatiùs, quàm ET, inter Polysyllaba Vocabula ponitur: ut, *Iustitiam ac liberalitatem tuam amici ac inimici suspiciunt ac mirantur.*

NOTA 129.

Invenias etiam Polysyllabis Vocibus Particulam ET interpositam, sed rariùs. Dissyllabis quoque Vocabulis ATQUE nonnunquam interponitur: ut, *A-*
varitio

varitia bellua fera, immanis, intoleranda est: Quò inten-
dit, oppida, agros, fana, atque domos vastat: Divina cum
humanis permiscet: Neque exercitus, neque mœnia obstant,
quò minùs vi suâ penetret: Famâ, pudiciâ, liberis, pa-
triâ atque parentibus cunctos mortales spoliât.

REGULA CXXIX.

Elegantior Venustiorque est Oratio ea, in quâ plu-
rimarum Syllabarum Vocabula, Conjunctione Que
postpositâ, conjunguntur, quàm si ET interponatur:
ut, *Miserias, calamitatesque fortiter animosèque suscipis
paterisque.*

REGULA CXXX.

Conjunctio Que sæpiùs postponitur, cùm præest
OMNE, TOTUM, ALIUD: ut, *Totusque tremo. Om-
nisque Thesaurus. Aliâque hoc genus.*

REGULA CXXXI.

Particula Que, tùm venustat Orationem, cùm
Voci Declinationis experti postponitur, cui Particu-
lam ET rarò præposueris: ut, *Rursusque, Ideoque,
Vulgoque.*

REGULA CXXXII.

Cùm Monosyllaba Vox est, ei rarò Particula ET
præponitur: Postponitur propè semper Conjun-
ctio Que: ut, *Dè justitiâ tuâ, deque liberalitate supra
fidem sentio.*

REGULA CXXXIII.

Prænominiбус Particula Que non Inelegantè
postpo-

postponitur: ut, *Méque totum, & mea & meos commen-*
datos habebis. CXXIX

NOTA.

Cum Syllaba unius Præpositio Pronomini præpo-
 nitur, Conjunctio Que Pronomini postponitur læ-
 pius, quàm inter Id, & Præpositionem ponatur: ut,
A réque venditione etiam atque etiam peto. Cic.

REGULA CXXXIV.

Cum tria Copulativâ Conjunctione conjungenda
 sint, non Invenisse cum primo secundum, postpositâ
 Que Particulâ, atque secundo tertium, interpositâ
 ET, vel AC, conjungitur. Si plura, primum nume-
 ra, quod à fine tertium est: ut, *Homini mens dicendo*
alitur, & cogitando semper aliquid, aut inquit, aut agit,
videndique & audiendi delectatione ducitur. Cic.

NOTA I.

Genus hoc dicendi ita erit pulcherimum, ut ra-
 rissimum.

NOTA 2.

Conjunctio ET geminata, pulcherimum habet u-
 sum, sed in rebus diversis geminatio erit Venustior:
 ut, *Diligentia honores & gignit & continet.*

REGULA

REGULA CXXXV.

Post Particulas,

*Contra,**Perinde,**Æque,**Alius,**Alter,**Alienum,**Aliorsum**Juxta,**Ultra,**Secus,**Similiter,**Pro eo,**Pariter,*

non sine Gratiâ & Venustate AC, vel ATQUE post-
ponuntur: ut, *Amicum æque, ac seipsum, diligendum*
esse, multis persuasum est. Negotia tua secus, atque vo-
lebas, gesta sunt.

REGULA CXXXVI.

Qui aut scribendo, aut dicendo Excultiores sunt,
id propè semper observant, ut cùm aliis Vocabulis,
tùm maximè Verbo Orationis, per quod interrogatum
est, respondeant.

Si volent, has Particulas Adolescentuli adhibebunt:
Etiâ, Maximè, Immo, Libenter, Sanè, Placet, si placet,
Quidni? Omnino Planè, &c.

Si nolent, hasce: *Nequaquam, Neutrquam, Nolo præ-*
fecto, Minimè omnium, Minimè gentium, Nullo modo,
Minimè verò, Non placet, &c.

Librumne meum vidisti? vidisti, Au tu præceptorum
dissolutum optas? Minimè gentium.

NOTA.

Particula ITA non omnino damnanda est, eâ si-
E 3 quidem

quidem usus est Terentius: ut, *Ph. Primus esses memoriter progeniem vestram usque ab avo, atque atavo professus. De. Ita ut dicis.*

REGULA CXXXVII.

UT NE, non inusitatè pro NE ponitur; inque medio vel nihil, vel aliud interponitur: ut, *Operam da, ut nè quam tuis facias injuriam.*

REGULA CXXXVIII.

Particula DENIQUE tùm usitatè adhibetur, cùm multa, quæ restant, summatim dicenda sunt: ut, *Amicos liberalitate locupletas, inopes adjuvas, erigis calamitosos, nullus denique miser est, in quem Nihil confers beneficii.*

REGULA CXXXIX.

SOLUM tùm venustat Orationem magis, cùm Nomen, quàm cùm est Adverbium, modò nihil è Sententiâ mutetur: ut, *Non virtuti soli, verum etiam literis opera danda est.*

NOTA 1.

Hâc ratione sæpe in Nomen Adverbium mutatur: ut, *Multum conquestus eripi vitam sibi immerenti, pro immerito. Sue.*

NOTA 2.

Ab hâc præceptione alienum non sit,

Quantus, a, um, vel Qui, Quæ, Quod.

adungi

adjungi non Invenistè Superlativo, si POSSE appositum sit: ut, *Gratia ego, quantas possum maximas.*

REGULA CXL

Cùm dicimus NON TANTUM, vel NON SOLUM, vel NON MODO, nec ulla in eadem Oratione Negatio sequitur, tum id, quod majoris momenti est, in Oratione eà poni solet, ubi ponendum fuisset SED ETIAM, aut aliud id genus; siquæ ex duabus Orationibus una, in qua non ponitur NON SOLUM, omittitur ITEM SED, aut VERUM: ut, Orationes has duas in unam mutare visis: *Non externi solum, sed amici etiam obsurgandi sunt; dicas, Amici quoque obsurgandi sunt.*

NOTA I.

Particulæ VEL non rarè eadem est usurpatio: ut, *Quàm sit morosi, qui amant, vel ex hoc intelligi potest.* Cic.

NOTA 2.

Cùm post NON SOLUM, NON TANTUM, vel NON MODO Negatio subsequitur, ex Orationibus itidem duabus unam faciemus, in quâ NE QUIDEM ponemus: aut si Copulandi Conjunctio adjungenda est, NEC QUIDEM aut NEQUE QUIDEM, inque medio id ponemus Vocabulum, quod SED ETIAM subsequeretur: ut, *De amicis quidem hoc dicam: id est, non solum, non dicam aliis, sed ne amicis quidem.*

REGULA CXLI.

Venustatem Orationi adjicies tuæ, si inter has Particulas,

Nè quidem, Non Solùm, Non tantùm, Non Modò, & inter Sed etiam, aut Verùm etiam, sed quoque, verùm quoque, quid interponas: ut, *Non pecuniâ tantum, sed etiam vitâ Respub. juvanda est. Memoriam tenebat non domestica solùm, sed etiam externa bella.*

NOTA.

Est etiam, quando post Particulam SED, nec ETIAM, nec QUOQUE ponitur: ut, *Quid Pompeius suscepit, optime ex Emplatorio cognosces, qui non interfuit solùm, sed præsuit.*

REGULA CXLII.

Particula SI, & quæ ex eâ partim copulata est. NISI, multam habet Elegantiam, si in Oratione secundâ, aut si non in Principio primæ, sed proxime Verbum ponantur: ut, *Nulla est excusatio peccati, Si amici causâ peccaveris.*

REGULA CXLIII.

Conjunctio UT in Orationis medio, ac proxime Verbum ponitur sæpius: ut, *Negotium hoc, ut conficias, laborandum est.*

REGULA CXLIV.

Particulas

& Pronomen,

Cum,

Dum,

Ne,

Cur,

Qui,

Quæ,

Quod,

in Orationis medio cum posueris, non Inelegantè dixeris: ut, *Laborem tuâ causâ cum suscipio, voluptas, non labor mihi est. Amicitiam hanc nostram, dum ego vivam, asservabo.*

REGULA CXLV.

Quando duo, quæ paria sunt, dicuntur, Particula TUM Eleganter geminatur: Si imparia, levius & momenti minoris quod est, per CUM efferendum præponendumque, gravius verò per TUM postponendum. Si tria sint paria, cum secundo tertium Copulativâ Conjunctione jungendum; ut, *Tum optimis moribus, tum eruditione, eximia præditus adolescens. Tum literis, tum muneribus ac officiis accrescit amicitia.*

NOTA I.

Cum omnibus aliis Oratoribus, tum maximè Ciceroni illud est familiare, ut cum rem quampiam, ut sic dicam, Generalem dicturi sunt, ab eâque aliquid excipere volunt, quod Generale illud exsuperet, tum ipsi cum Generali ponunt Particulam CUM, adiunguntque

Omne

Omne,	} }	Multum,
Reliquum,		Sæpe,
Aliud,		Ubique,

aut aliud quodvis hoc genus. Cum eo autem excepto pro Particulam TUM collocant, eique nonnunquam adjungunt vel MAXIME, vel PRÆCIPUE, vel superlativum: ut, *Cum aliâ omni virtute, tum maxime justitiâ retineri solet amicitia. Luxuria cum omni etate turpis, tum senectute feadissima est. Cic.*

NOTA 2.

In harum Particularum usurpatione Verba diversorum nonnunquam esse Modorum videntur, quod omninò rarissimum est, nisi CUM pro QUAMVIS accipi mavis: ut, *Cum mihi multa gratâ sint, quæ tu adductus meâ commendatione fecisti, tum imprimis quod M. Marfilium, Amici atque Interpretis mei filium, liberalissimè tractavisti.*

REGULA CXLVI.

Oratorum scripta cum excuties, tum ab iis id frequenter observari invenies, ut, ubi posita est Particula CUM pro QUANDO, ibi TUM simul positum sit. Id quod triplici ratione factum putes. Aut enim CUM Oratione primâ ponitur & TUM secundâ; aut contra, TUM primâ, CUM secundâ; aut altera in fine primæ, & altera in principio secundæ: ut, *Cum amico inimica fortuna est, tum ego doleo; aut, Tum ego doleo, cum amico inimica fortuna est.*

REGULA CXLVII.

In Partibus enumerandis SCILICET, aut VI-
DELI.

DELICET usurpandæ non sunt. Si Partes duabus plures sint, raro intercedit Conjunctio: ut, *Eas tres virtutes, fortitudinem, justitiam, prudentiam, frugalitas complexa est.* Cic.

NOTA 1.

Inter Partes enumeratas Cicero etiam, **ID** est, posuit: ut, *Cum duobus modis, id est, aut vi, aut fraude fiat injuria; fraus quidem vulpeculæ, vis leonis videtur.*

NOTA 2.

Partes enumeratæ in fine Clausulæ maximè ponuntur: ut, *Multi sunt, quibuscum diutina non est amicitia, improbi, avari, ambitiosi, queruli, severi.*

REGULA CXLVIII.

Ubi Sermone quotidiano Particula, **SED**, inter Vocabula duo ponitur, quorum primo Particula **NON** præposita est, ommissâ Particulâ **SED**, Vocabulorum Ordo ita mutetur, ut quod prius erat, sit posterius: ut, *Copiâ, non inopiâ, crescit avaritia.* Vulgò enim diceretur, *Non inopiâ, sed copiâ crescit avaritia.*

NOTA.

Sermo Quotidianus nonnunquam recipitur: ut, *Sunt quidam homines non re, sed nomine.* Cic.

REGULA CXLIX.

Duo plurave incerta cum dicimus, aut cum de duobus pluribusve dubitamus, aut quærimus, Sermone Quotidiano **UTRUM** dicimus: Sed Elegantiùs mul-
tò

tò, primùm Particulam NE, deinde AN, ponemus, ut, *Amicitiane, an pecunia preponenda est? Venietne pater, an scribet?*

NOTA 1.

Est, quando AN solum ponatur: ut, *Bene precipiunt, qui vetant, quidquam agere, quod dubites, equum sit, an iniquum.*

NOTA 2.

Re unâ, quærentes, aut dubitantes, Particulâ NE, vel AN uti debemus: ut, *An Putas quidquam cum amico bona conferendum esse? Satisne vales?*

REGULA CL.

Post QUID ALIUD, aut NIHIL ALIUD, Elegantiores, NISI, non QUAM usurpant, ut, *Quid aliud est amici literis non respondere, nisi amicum cum negligere?*

NOTA 1.

Præterea Particulam NISI ibi collocabimus, ubi Sermonem Vulgi poni solet EXCEPTO, vel EXCEPTIS, aut PRÆTERQUAM: ut, *Verba neminem movent, nisi eum, qui ejusdem linguae Societate conjunctus est.* Cic.

NOTA 2.

Cicero etiam EXCEPTO usus est: ut, *Nec vir melior, mi Testa, nec mihi amicior. P. Silio quisquam est, te tamen excepto.*

REGULA

REGULA CLI.

QUOD Particulam post *Propterea, Idcirco, Ideo, Et* positum, aut sine his etiam, pro *QUIA*, Idonei usurpant Auctores: ut, *Desideriam mihi tuum propterea gravius est, quod abeuntem te non salutavi. Eoque ad te tardius scripsi, quod quotidie te ipsum expectabam.* Cic.

REGULA CLII.

Præpositio cum Verbo composita sæpe repetitur, æcum Casu conjungitur: ut, *Accedo ad urbem. In lucus incidi.*

REGULA CLIII.

Oratorum atque Poetarum varius collocandarum Præpositionum mos est, quibuscum qui congregiatur, Casui modo præpositas, modo postpositas inveniat. In Carmine Dissyllaba Præpositio sæpe postponitur. In Oratione liberâ cum multæ aliæ Præpositiones, tum præcipuè *CUM* postponitur Pronomini *QUI, QUÆ, QUOD, TENUS, & VERSUS* semper, *U QUE* sæpius. *Vid. Synt. Carthago Italiam contra, Virg. Erat nemo, quicum essem libentius, quam tecum.*

REGULA CLIV.

Sermonem, cui Imperiti has Voces *Propter quem, quam, quod, vel Ob quem, quam, quod,* adhibent, Elegantiarum Assuetudine, his Vocibus explosis & rejectis, per Adverbia *CUR, QUARE, QUAMOBREM* efferunt: ut, *Miror quid causa fuerit, quare consilium mutari.*

REGULA CLV.

Elegans est, Verbum idem, quod in præcedenti Clausulâ ponebatur, per *AUTEM, vel PORRO,* repetere; ut, *Bonâ adolescentes indole præditi operam*
quam

quibus possunt, maximam adhibere, ut a primis facinorosis optima quaeque discant, ac strenue proficiant, cunctis autem, si discendi cupidi fuerint.

REGULA CLVI.

Elegans dicendi modus est, quo Politiores utuntur pro *Tamquam*, *Donec*, *Tantisper dum*, vel *Dum* Particulam istam ponentes, ut, *Tantisper ipse discas, dum docere alios possis*. Non expectavi, dum mihi a te *literae* redderentur. Cic.

REGULA CLVII.

QUIPPE, UTPOTE & UT Particulæ ante Relativum QUI, QUÆ, QUOD collocatæ, Eruditissimè pro QUIA, vel QUONIAM usurpantur: ut, *Non est huic habenda fides, quippe qui pejerarit*.

REGULA CLVIII.

QUOD & UT Particulæ in Orationis contextu eorum singularem & diligentiam requirunt. Ne quando, QUOD pro UT, vel contra UT pro QUOD usurpetur, sedulo cavendum.

UT Causam Finalem, hoc est, rem, cuius gratia aliquid fit, significat, semperque Coniunctivo gaudet: ut, *Compotere aliquem, ut faciat*. Ubi inveniam Pamphilum, *admetum* in qua est, *admetum*? Terent.

Post hæc Voces ADEQUATA, SIC, TAM, TANTUS, TALIS, TOT, similesque Particulas sequitur

UT cum Subiunctivo, non QUOD, ut, *Tantus, vel talis est Nebulo Vicinus tuus, ut verbis describi satis nequeat*.

Post Verba ROGANDI, PETENDI & JUBENDI, post FACIO cum Compellitis, FIO, VOLO, CURO, LABORO, TIMEO, METUO, VERE-
OR

OR & similia, Item post Verba NECESSITATIS
& UTILITATIS sequitur UT cum Subiunctivo,
non QUOD: ut, *Rogo, oro, obsecro, ut mihi parcat.*
Pater petit, jubet, implorat, fundet, confidit, ut negotium
nulla interposita mora conficias.

QUOD.

Elegans dicendi modus est, quo Politiore utitur
QUOD sere Causam efficientem, & rei Eventum
notat. Indicativo modo quoties Praesentem actio-
nem significat, maxime adhaeret. Coniunctivo vero,
quoties Praeteritum negotium significat: ut, *Ideo nul-*
li places, quod tibi nimium places. Ob id te saepius repre-
hendo, quod impensio dilige. Gentissimum mihi est, quod
quieveris.

QUIPPE UT POTEST & UT PARTICULA.

NOTA 1.

Post Verba *Necesse est, Oporteret, Volo, Nolo,*
Malo, Peto, Rogo, Precor, Verbum Modi Con-
iunctivi sine Particula UT, Ii, qui incolumi munda-
que Latinitate imbuti sunt, non raro ponunt: ut, *Mu-*
ltos tibi commendem, necesse est. Cic.

NOTA 2.

Post Verba *Censeo, Praevideo, Caveo, Nuntio,*
Suadeo, Facio, Relinquam, est, & siqua similia
sunt, Verbum Modi Subiunctivi, omitta Particula
QUOD, vel UT, vel NE. Linguae Politionis Exer-
citationisque qui habentur, collocant: *Aut, Eternam*
tibi quaeras gloriam, fundeo. Eae, me semper ames.

NOTA 3.

In Oratione eadem si haec, Superiorve Nota, bis
ob-

observari possit, ut observes, utrobique non expedit: ut, *Rogo te, petas ab his, ut hanc dignitatem potissimum nobis tribuant.*

NOTA 4.

Verbis, Opinor, Puto, Arbitror, Credo, Fateor, aliisque hoc genus multis Conjunctionem QUOD, nunquam UT, saepe Veteres adjungunt.

Incultus & Puerilis Sermo est: *Fateor, quod nullas ad te dedi literas.*

Qui, ommissa Particulâ QUOD, & Finito Verbo in Indebitum murato, fit aliquanto Ornatio, hoc modo: *Fateor, me nullas ad te dedisse literas.*

Quod si Verbum, utrumque Finiti Modi, rejectâ Particulâ QUOD, immutatum maneat, ornatissimus erit, hoc modo: *Nullas ad te, fateor, literas dedi.*

Observes FATEOR in Orationis medio positum; Ibidem & alia hoc genus Verba collocanda memineris, raro in principio: ut, *Amicus meus incolumi, opinor, valetudine est, Amicitia nihil datum est, credo, a Diis immortalibus homini melius.*

NOTA 5.

Particulam UT nonnunquam Cicero idem hujus generis Verbis preponit: ut, *Saepe laudabo sapientem illum Biantem, qui numeratur, ut Opinor, inter septem sapientes.*

REGULA CLIX.

Quarundam Particularum Geminatio observanda est: Alicubi enim est apprimè Elegans.

Ut, Ut Concessionis.

Sed ut, ut est, Indulge Valetudini. Cic.

ut, ut, tamen.

Sed ut, ut haec sunt, tamen hoc faciam.

Ut, Ut, certe.

Nam ut ut erant alia, illa certe confutata, quia nunc domi me est.

Ubi, Ubi, certe.

Nunc ubi, ubi sit, animus certe in te est.

Ubi, Ubi, tamen.

Ubi ubi eris, tamen in te habebis, et meum adducam simul.

Quo, quo, certe.

Quo, quo consilio fecit, fecit certe suo.

Quo, quo, tamen.

Hic ager quo, quo pretio coemptus sit, tamen ingenti pecuniâ vobis inducetur.

Et sine Particulâ Tamen.

Adventus tuus mihi, quoquo tempore fuerit, vel erit gratissimus. Quoquo modo loquar, ego tamen utar moderatione, quâ potero.

Quantus, quantus.

Novi cum, quantus, quantus est, et cum iducila.

Quantus, quantus, tamen.

Heus quanta, quanta haec una paupertas est; tamen ad-huc curavi unum hoc quidem, ut mihi esset fides.

Quanti, quanti.

Sed quanti, quanti, bene emittitur, quod necesse est. Ita dicimus qualis qualis pro qualiscunque.

Cui, cuiusmodi, pro Cuiusmodicunque.

Tu ad me, velim, omnia quam diligentissime, cui cui modi sint, scribas, i. e. qualiacunque. Cic.

NOTA.

Sunt & observandæ hæ Geminationes,

Etiam atque etiam, } Magis ac magis,
Iterum atque iterum, } Plenius atque plenius,
Jam jamque, } Vix atque vix quidem.

ut, Indies magis magisque hoc dogma arridet. Vulgò Germani Latini dicunt. De die in diem.

Plus Plusque i. e. vehementius.

Pompeium plus plusque Indies diligo. Cic.

Utinam, Neu geminata.

Quædam etiam eleganter geminantur, interposito aliquo: ut, Quod utinam, iterum autem utinam, tuo tamen commodo. Cic. Flens Petreius manipulos circuit, militesque appellat; neu se, neu Pompeium absentem, Imperatorem suum, adversariis ad supplicium tradant, obsecrat.

obsecrat. i. e. neve. Cæf. Peto à te, ne id à me, neve
in hoc reo, neve in aliis, quæras, id est, neque.

Qua, Quas.

QUA pro PARTIM geminatum apud CICER:
ad Att. est: Quà dominus, quà advocari sibilis conscissi
sunt. ~~Intelligo de dyssimilissimè esse, quæ de Balbrotis,~~
quæ de Bruto.

NOTA

Sunt & observanda hæ Geminationes.

Etiā atque etiam, Magis ac magis.

Item atque iterum, Plenus atque plenus.

Item tamquam, ut, Indies, Germani, Latini, Vulgo.

Plus Pluribus, vehementius.

Pompeius plus plures, Cic. diligo.

Ultimam, Non geminata.

Quædam etiā eleganter geminantur, interpositis
ut, Quod ultimam, iterum, antea ultimam, et
non commode Cic. Flens Perceus manipulos circum,
non se, non Pompeium absentes,
adversarius et supplicium tradant,
obsecrat.

Aliquot

in hoc loco, modo in alio, quodammodo id est, nonne.
 obsecro, i. e. scilicet. Quod. Pote. i. te, ne id. i. me, nonne.

T O U O I A

Orationis Varianda Formulae

Quas cum ad Orationis exornandum, earum
 dempne alio, quodammodo id est, nonne.
 pote effere, earum in istam collectionem con-
 fect, his.

Modus Variandi Orationis per omnes Casus

Virtus est amplectenda
 Virtus studium amplectendum est.
 Virtus studium, docet.
 Virtutem merito colere debemus.
 O virtus, quam ex merito colenda.
 Omnes Virtutes ad veram gloriam deest contendere.

Ratio

AL I Q U O T

Orationis Variandæ Formulae,

Quas cùm ad Orationem exornandam, ean-
demque aliis atque aliis Verbis ex tem-
pore efferendam, multùm conferre con-
suet, his Elegantiarum Regulis subicere
placuit.

Modus Variandi Orationem per omnes Casus.

Virtus est amplectenda.

Virtutis studium amplexandum est.

Virtuti studeamus, oportet.

Virtutem meritò colere debemus.

O beata Virtus, quàm es meritò colenda!

Omnes Virtute ad veram gloriam decet contendere.

Ratio

Ratio Variandi Orationem per DIGNUS & IN-DIGNUS.

Dignus est, qui vixit, quum diutissime vixit.
Longissima vita dignus, Verbo in nomen per Enalagen mutato.

Dignus quum diutissime vixit, per Verbum Inni-
tum, sed Poeticè.

Dignus sequi potius, quum teream ducere funem. Hor.
Meritus est, cui laurea imponatur. Promeritus est, ut tibi decernatur triumphus.

Indignus, quem ames.

Indignus, qui abs te ametur.

Indignus, qui non te diligitur.

Indignus ab te amari. In carmine.

Indigni fraternum rumpere fedus. Hor.

IDONEUS.

Idoneus est, qui bellum gerat.

Idoneus, ut bellum gerat.

Idoneus bello gerendo.

Idoneus ad bellum gerendum.

Idoneus bellum gerere.

Fons etiam rivo dare nomen Idoneus. Hor.

Ratio Variandi Propositionem Generalem.

Primum propriis & peculiaribus suis Signis.

Omnia est moriendum.

Deinde per Isodynamiam, quam Equipollentiam vocant.

Namini non est moriendum.

Tum per Interrogationem.

Cui non est moriendum?

Postremo

Postremo per Signum Infinitum.

Haud est ullus, cui non sit aliquando moriendum.

Idem efficitur per *Quantum & Quodammodo* & *si-
quid*.

Quoniam est hominum necessitas, ut mori-
ores.

Quicquid verum capiamus, eadem ducimus in eam co-
pia.

Siquid aliam sibi bonae fame comparaverat, id nunc per-
didit.

Redditur Generalitas etiam, seu Proverbiali Figurâ;
ut cum dicimus, omnes in carmine.

Miscebis sacra profanis, i. e. omnia.

Juvenesque senesque. Omnes.

Neque magnum, neque parvum. Nihil.

Est & Infinita Propositio.

Per fasque nefasque, i. e. quocunque modo. Quo jure,
quâve injuriâ.

Idem efficit AD UNUM.

Si non exosus ad unum Trojanos. i. e. Trojanos omnes.

De Propositione non Generali.

Nonnihil, i. e. aliquid.

Inest & Infantibus nonnihil ingenii.

Nonnulli pluris faciunt pecuniam, quam fidem.

Non nemo potest, i. e. aliquis.

Non enim etiam in illa sententia, in ipso quoque,

Curiâ, non nemo hostis est. Cic.

Non omnem pecuniam assumpsit, i. e. non
assumpserit.

Omittitur interdum signum, manente sententiâ.

Sunt, qui pecuniam fame anteponant, i. e. sunt aliqui.

Negatio

Negatio iterata nonnunquam Necessitatem significat, non Affirmationem simplicem.

Non possum non videre.

Non possum non mirari.

Non potest non verum dicere veritas.

Id accidit duntaxat in Verbo POSSUM.

Generalis Variatio omnium Modorum.

Omnes Verborum Modos circumloqui licet per Verbum FIO.

Ita carus es omnibus.

Ita fiet, ut carus sis omnibus.

Hoc modo effugit invidiam.

Hoc modo factum est, ut effugerit invidiam.

Utinam ex aquo me amares.

Utinam fieret, ut ex aquo me amares.

In uxorem pessimam incidi.

Mihi usu venit, ut in uxorem pessimam inciderim.

Modus Variandi Imperativum.

Ama, Amato, Amabis, Ames. Fac, vel Facito ames, Fac, vel Facito, ut ames.

Prohibendo, Ne ames. Ne amaveris.

Prius Supinum septem variatur modis.

1. Per Gerundium in DUM.

Venit petitum veniam. Venit ad Petendum veniam.

2. Per Gerundivum, ut vocant.

Venit ad petendam veniam.

3. Per Gerundium in DI.

Venit causa petendi veniam.

4. Per Gerundivum.

Venit causa petende venie.

5. Per Verbum Subjunctivum.

Venit, ut petat veniam.

6. Per

6. Per Participium.

Venit petens veniam.

7. Per Infinitum, sed consuetudine Græcâ.

Venit petere veniam.

Poetæ Latini ab hac postremâ loquendi Formâ non abstinēt, præsertim Horatius.

Ratio Variandi Superlativum.

Est vir omnium humanissimus.

1. Per Comparativum, Affirmativè & Negativè.

Affirmativè: *Vir ceteris omnibus humanior*, sed inusitatè. Negativè: *Nemo hoc viro humanior*.

Vel per Neutrum Genus

Nihil hoc viro humanius.

2. Per SYNTAXIN.

Nemo, quam hic vir, humanior.

3. Per Periphrasin.

*Vir, quo non alius humanior.**Vir, quo non humanior alter.**Vir humanus, si quisquam est, omnino humanus.**Homo, quantum alius nemo, humanus.*

4. Per Interrogationem.

Quis hoc viro humanior?

Vel per Neutrum Genus.

Quid hoc viro humanius?

5. Per signum Infinitum.

Haud est ullus hoc viro humanior.

Vel per Neutrum Genus.

Haud est quidquam hoc viro humanius.

6. Per Syntaxin Casus Superlativi.

Vir inter omnes, vel ex omnibus, humanissimus.

7. Per Periphrasim.

Vir maximè omnium humanus.

8. Per Heterosin Speciei, Adjectivo in Abstractum verbi.

Summa est hujus viri humanitas.

9. Per Isodynamiam.

Vir minimè omnium inhumanus.

10. Per Verba Synonyma SUPERARE, VINCERE.

Hic vir humanitate superat omnes.

Facile omnes vincit; longè prestat.

Hunc virum superat humanitate nemo.

11. Per Verbum Passivum.

Hic vir humanitate non facile superatur à quocunque.

12. Per Interrogationem.

Quem non hic vir humanitate vincit?

13. Per Contrarium.

Hic vir nulli humanitate cedit.

14. Per Heterosin Figuræ.

De humanitate qui non huic viri concedat.

15. Per Comparationem.

Hic vir omnibus humanitate superior est.

16. Per Contrarium.

Hic vir nemo non humanitate inferior est.

Hic vir nulli humanitate suorum inferior est.

17. Per Exclamationem.

O singularem huius viri humanitatem!

18. Per Admirationem.

Bone Deus, quanta est huius viri humanitas!

19. Per Adjurationem.

Nè vivam, siquid unquam vidi hoc viri humanum.

20. Per Interrogationem.

Quem cum hoc viro equare humanitate possit?

21. Per Hyperbolam.

Vir non humanus, sed ipsa pene humanitas.

22. Per Auxesium.

Vir incredibili in omnes humanitate.

Omnis humanitatis antistes.

Vir exemplum humanitatis.

Ideam dixere humanitatis.

23. Per Particulas TAM & QUAM.

Nemo tam humanus, quam hic vir.

24. Per Particulas PERINDE, ATQUE.

Quis perinde humanus, atque hic vir?

25. Per Particulas AEQUE, ATQUE.

Haud est quisquam innumerus, atque hic vir.

26. Per Particulas ADEO, UT.

Vir adeo humanus, ut nemo sit cum eo conferendus.

27. Per Particulas ITA, UT.

Nemo ita humanus, ut hic vir.

28. Per Particulas TAM, UT.

Vir tam humanus, ut nemo ei sit equandus.

Tam humanus, ut parem humanitate non invenias.

29. Per Heterolin Speciei.

*Ea viri laus est humanitas, ut ei nemo sit equandus.
Vir tantâ humanitate praeditus, ut cum eo nemo sit confe-
rendus. Huius viri parem humanitate non invenies.*

Specimen Variandar Sententiar.

1. Res ipsa Latinis aptisque verbis efferenda est:
Hoc enim qui nescit, is frustra conabitur Orationem
Variare.

Oratio Prima sit hæc.

Hic vir est optime de te meritus.

2. Utendum est verbis mutatorijs, si quæ idem effi-
ciant, reperiantur. Id fit per Synonymiam, Enalla-
gen, Antonomastem, Periphrasin:

Per Synonymiam & Enallagen Figura.

Hic magnifice de te promeritus est.

Per Enallagen Part. Verbum Nomine commu-
tatur.

Maxima sunt huius erga te merita.

Per Synonymiam rursus.

Plurima exstant huius in te beneficia.

Per

Per Antonomasiam:

Quinto Fabii plurimum debet.

Per Periphrasin, idque ACTIVE & PASSIVE.

Active.

Hic te summis beneficiis affecit.

Hic maxima in te beneficia contulit.

Passive.

Tu summis es ab hoc beneficiis affectus.

Ab hoc multa & preciosa in te beneficia sunt collocata.

3. Cum Propria deficiant, utendum Translatio. Id fit per Metaphoram, Allegoriam, Canachoriam.

Per Metaphoram Active & Passive.

Active.

Hic te maximis beneficiis obligavit, obstrinxit, devinxit.

Passive.

Magnis huius beneficiis, atque meritis obligatus, obstrictus, devinctus es.

4. Utendum Isodynamia Contrariorum.

Tu singularia ab hoc beneficia habes.

Non vulgaria huius extant in te beneficia.

Huius tu summis beneficiis usus es.

Non mediocria sunt huius erga te merita.

5. Variatus Oratio per Relativam.

Hic maximum tibi beneficium contulit.

Tu ab hoc beneficium maximum accepisti.

Hic tibi summa beneficia tribuit.

Huic tu ingentia beneficia debes.

Hic te maximis beneficiis ornavit.

Huic tu plurimum merito ipsius debet.

Hic tibi, ut qui maxime, benefecit.

Huic tu, ut cui maxime, obstrictus es.

G 3

6. Quod

6. Quod simpliciter dictum est, id efferetur per **Ironiam, Interrogationem, Dubitationem, Admirationem, Abominationem, Adjurationem, Exclamationem, Auxesim, Hyperbolen.**

Per Interrogationem.

Quid est, quod tu huic pro suis immortalibus erga te meritis non debeas?

Per Admirationem.

Dii boni, quantum hic in te beneficiorum contraxit! Bone Deus, quanta huius in te merita sunt!

Per Exclamationem.

O singularem & penè incredibilem huius in te beneficentiam!

Per Hyperbolen & Auxesim.

Divina atque immortalia sunt huius erga te merita. Hic egregie in te beneficus ac benignus fuit. Egregia est huius in te beneficentia & benignitas.

In quo etiam est Enallage Partis & Accidentis.

7. **Per Compositionem ex simplici Oratione duplicem faciemus.**

Tu huic, pro eo ac meritis est de te, gratiam referre nunquam potes.

Hic se cum semper in omnibus rebus erga te gessit ac prestat, ut meritam illi debitamque persolvere gratiam nullo pacto queas.

Huic Cicero pro innumerabilibus ejus in se meritis tantum debet, quantum persolvere difficile est.

Siqui de Cicerone sunt optimè meriti, in hi Archias est.

Hic,

Hic, quantum alius nemo, bene promeritus est de Fa-
viorq; interesse h'c fle musib; relictaque bono d
Virum huius de Fabio promeritum quomodo Grates per-
focero digni ulgemonis illi A. memonem mod A. me

Tot hujus tantaeque exstant in te merita, ut nullam partem horum referenda gratia consequi possis.

Ea est hujus ~~sancti~~ ^{sancti} ~~longe~~ ^{longe} ~~fioris~~ ^{fioris} benignitas, parem ut ei, pro meritis ipsius, gratiam referendi nulli tibi facultas detur.

Hic tam multa & magna in te officia contulit, ut persolvere mercedem & stipendium beneficiorum nunquam ullo tempore possis.

*Ea extant hujus, in eo officia, ut si eam pro illo pro-
fundas, nullam partem videre meritorum ejus assecutus.*

Fieri non potest, ut tu nullas effectus Quintii erga te merita remunerasse unquam videaris.

Neino verius à quoquam gratiam exigere ac remunera-
tionem officii potest. atque à Fabio Quintius.

Quintio Fabius obstrictus est memoriâ sempiternâ.

Huic tu pro maximis in te beneficiis omnia debes.

Per Particulas AD EO; UT

Hic adeo de te bene meruit, ut egregiis ejus in te beneficiis respondere nullo modo possis.

Hic aded erga te benignus & beneficus exstir, nulla ut
unquam mercede merita ejus explere possim.

Nemo unquam de Fabio adeo est meritus, ac Quintus.

Per Particulas. ITA. U'

Hic ita de te promeritus es, ut ad beneficia ejus remune-
randa nulla tibi suppetat facultas.

Ita est meritis de Fabio Quintus, verè ut ab eo gratiam reposcat.

Nemo unquam de Fabio ita meritus est, ut Quintius.

Per

Per Particulas SIC, UT.

*Sic in te beneficium existit, ut quod officium, primum
et fructum exspectat.*

*Sic de Fabio merito Quintius, et iure & merito gra-
tiam ab eo pro beneficiis exigere possit.*

Per Particulas PERINDE, ATQUE.

*Nemo perinde unquam est, ac ququam meritis, atque
de Fabio Quintius.*

Per Particulas AEQUE, AC.

Nemo unquam de Fabio aequè est meritis ac Quintius.

Per Particulas TAM, QUAM.

Hic tam bene de te meritis est, quam qui optime

8. Post alia omnia Similitudinibus & Exemplis uti
licebit.

LIBER

Liber Secundus

CAENALIS
ELEGANTIARUM REGULIS,

APUD

*Buchlerum non inveniendis
conficitur.*

REGULA I.

QUODVIS Substantivum mutatum in
Adjectivum, assumptis terminibus Res, E-
legantem facit Idiosyncrasiam ut, Res Bel-
lica, Militaris, Nummaria, &c. pro Bel-
lum, Militia, Nummus, &c.

REGULA II.

Phrasa vicissim duarum triumve Vocum redigere

L I B E R

in Vocem unam, Perelegans est: ut, Pro Nocturno, *ager*,
Novale, pro Caeli constitutio serena, *Sudum*.

REGULA III.

Si quando pure Græca, Emphaticos causa adhiben-
tur, etiam pure Græco Causa usurpant, Elegancia est:
ut, *Lues Hereseos* pro *Heresium*.

REGULA IV.

Utinam apte Diminutivis, 1. Veritatis gratia, ubi
res ipsa minuta est: ut, *Domuncula*. 2. Modestie cau-
sa, ubi nostra extenuamus: ut, *Domuncula mea*. 3. A-
dulando: ut, *Meum corculum*. 4. Contemnendo: ut,
Iste Homunculus, *Medicaster*.

REGULA V.

Hendiades Eleganter usurpatur, ubicunque aug-
stiùs loqui libet: ut, *En Virum & Eruditionem*. Da-
bo vobis *Os & Sapientiam*.

REGULA VI.

Nomina Deorum pro Vitiis & Virtutibus, quibus
præfunt, non sine Elegancia ponimus: ut, Pro Bello
Mars, pro propriis viribus, proprio Marte, pro Artes co-
lenda sunt, *Muse* (Artium Inventrices) colenda sunt. Pro
Ingenio *Minerva*, Pro Pulchritudine, *Gratia*, aut *Ve-
nus*.

REGULA VII.

Ut Propria Nomina Eleganter in Parali, ad eorum
Imitatores, aut similes exprimendos, usurpantur: Sic
in Appellativis idem fit. Perelegantissime: ut, *Nulle*
hic

hic formicae, nulle apes, cicadae, &c. plurima, plurimi fulci reperiuntur passim.

REGULA VII.

Substantivo pro Adjectivo Eleganter utimur: ut, *Siquis hominem, pro pestilente, pestem appeller, pro scelerato, scelus.*

REGULA IX.

NIHIL consecutione quandoque habet Particulam, NISI loco 7° SED: ut, *De re nihil possum judicare, nisi illud mihi certe persuadeo, te talem virum nihil timore fecisse.*

REGULA X.

Si Adjectivum gemines, Adverbium intendendi tolli potest: ut, *Letum mihi, letum, fers nuntium, i. e. valde letum.*

REGULA XI.

Loco Positivi Comparativo utimur, si rem blandè & quasi extenuate proferimus. Videtur autem aliquid subintelligi. Elegancia tamen in eo est, ut nihil apponas: ut, *Erat tristior (scil. solito.) Fuit commotior (quàm decet, &c.)*

REGULA XII.

Adnomina Qualitatis mutantur in suum Nomen Abstractum cum Verbo SAPIT, OLET, aut simili: ut, *Pro Novus, Novitatem sapit. Barbarus, Barbariem olet, redolet. Rusticus, Rus refert.*

REGULA

REGULA XIII.

Adnomina Copiae & Numeri per Nomina,

*Copia,**Vis,**Nubes,**Nimbus,**Examen,**Turba,**Exercitus, &c.*exprimuntur, cum rei multae Genitivo : ut, *Vis aquae,*
aqua multa.

REGULA XIV.

Inter duo Adjectiva alterum transit in Adverbium :
ut, Pro *Ingeniosus* & *Diligens*, Dic, *Ingeniose diligens,*

REGULA XV.

Adjectiva in Genere Neutro Singulari, vel Plurali,
pro Substantivis Foemininis Elegantissime ponuntur :
ut, *Bonum, Verum, Falsum, Multum, vel Bona, Vera,*
&c. pro *Bonitas, Veritas, Falsitas, Multitudo.*

REGULA XVI.

Adjectivum,

*Medius, a, um,*Cum Substantivo cohaerens, Latinius dicitur, quam
MEDIUM Substantivum cum Genitivo : ut, *Mediam*
mulierem complectitur.

REGULA XVII.

NULLUS Eleganter est nullius momenti : ut, *Ex*
eo tempore vir ille summus Imperator nullus fuit.

REGULA

REGULA XVIII.

UNUS cum Superlativo mirifice auger, intelligitur enim OMNI UM: ut, Una excellentissima Virtus, Iustitia tollatur. Cum uno fortissimo viro, qui —

REGULA XIX.

ULLUS nunquam Affirmative ponitur, sed Negative: ut, Non est ullus, qui currat. Vel Interrogative: ut, Estne ullus, qui currat? Vel Subjunctive: ut, Si ullus me vocabit, statim veniam.

REGULA XX.

ALTER fere de duobus dicitur, Alius de pluribus.

REGULA XXI.

Epitheton Elegans contrario suo datum, Sermonem Tropice ornat, rem frigide laudat, Orationi conciliat Venustatem: ut, Nobilis Latro. Coryphaeus Nebulorum. Melior pessimo. Optimus malorum. Alpha Penultorum. Liberalis ad negandum. Constant in levitate. Eadem pulcher: Stulte sapere.

REGULA XXII.

Duo Epitheta uni Substantivo ne facile jungan-
tur.

NOTA.

Numerale non est plenum Epitheton; licet enim dicere, Multi discreti viri, & pauci casti viri.

H

REGULA

REGULA XXIII.

H V X X A T U C E R

Quoties Nomen per se aliquid Emphaticum innuit, plus dixeris, si ei nullum Equum Heron junxeris: ut, *Vir esto! Pro, Vir fortis esto! Homo sum, scilicet fragilis.*

REGULA XXIV.

Nullus pro Non; Integrum est; vel Non est; Invitus & Invite; Aliquis omisum; Nihil tantum; Unus pro Solus; Omnis in casibus diversis, & cum Omnino; Unus aliquis, Unus ullus, Unus quivis, in extenuationibus; Omnis pro Totus, & Totus pro Omnis, ceter Elegantias numerantur. *ut, Nullus inibo.* Mibi jam non est integrum, ad illum scribere. Sapiens nihil facit invitus. Premittat, de stipatoribus suis, sup. aliquos, qui perferantur. Nunc mihi nihil tanti est. Faciunt, Quod volunt. In tuis summis laudibus excipiunt unam Iracundiam. Omnes omnium ordinum disciplinarum. Omnino omnis eruditionis expertus. Utilitati hominum plus, quam unius alicujus, aut suae, consulit. Omnis nostra disputatio, pro tota. Totum hominis bonum, pro omne.

REGULA XXV.

Eleganter quandoque Pronominis loco Nomen ipsum usurpamus, ut, Cicero Terentiae salutem, pro Ego tibi. Consul vider, pro Ego.

REGULA XXVI.

Pro Interrogativo QUIS Eleganter Latini utuntur QU'D cum Genitivo: ut, Quid hominis, animi, rei, gaudii, pro Quis homo, animus, &c.

REGU-

REGULA XXVII.

Relativum.

Qui, Quæ, Quod,

Venustè tum usurpatur, cum, datus, vel potentiâ denotatâ, per Infinitivum Activæ Vocis Sententia Anglicè exprimatur: ut, *Quære, qui respondent.* Non, *qui soletur, amicus adest.* *Scultus es, qui huius credas.*

REGULA XXVIII.

Pro { *Hic, Hæc, Hoc,*
Hiccine, Hæccine, Hoccine,
 & pro *Huc, Huccine,*

dicimus, cum interrogamus per Indignationem, vel Admirationem: ut, *Hiccine est Telamon ille, modò quem gloria ad cælum extulit? Hæccine omnia røciderunt, ut civis Romanus in Foro caderetur?*

REGULA XXIX.

ID VERO pulchrè in Antithesi adhibetur, præcedente Infinitivo: ut, *Eas se non negit Personas transfuisse in Eunuchum suam ex Græcâ: Sed eas Fabulas factas prius Latinas scisse sese, id verò pernegat.*

REGULA XXX.

QUIDAM sæpe Vim & Emphasin addit, significatque rem tantam esse, ut verbis exprimi non possit: ut, *Commemoranda quedam est divini Caesaris liberalitas.*

H2

REGULA

REGULA XXXI.

*Quoad hoc, Quoad illud**Latine non dicitur, sed**Quod ad hoc spectat,**Quod ad illud pertinet.*

REGULA XXXII

*QUIDAM Nominibus Propriis sepe per Contemp-
tum iungitur ut,**Quidam Lamestius, homo petulans & ingratus.*

REGULA XXXIII.

*IDEM, QUI, & IDEM AC, Latinissime, IDEM
ILLI Græcè & Poeticè dicuntur : ut,*

<i>Hesperus eadem stella,</i>	{	<i>quæ Phosphorus,</i>
		<i>ac Phosphorus,</i>
		<i>Phosphoro. Dat.</i>

NOTA.

*Idem cum illo auctoritatem Veterum non
habet.*

REGULA XXXIV.

*QUISQUE vel Superlativis (UT & ITA vel ad-
iunctis, vel omissis) vel his, quæ horum similem ha-
bent naturam, qualia sunt ex Numeralibus Ordinalia,
cum suo Interrogativo, vel Infinito QUOTU, vel
Positivis,*

Positivis, quæ Superlativa publico usum non recipiant, vel Pronominibus Reciprocis, vel aliis Infinitis, vel *PROUT*, vel *UT*, vel *QUI* Infinito, vel Relativo, junctum invenias: ut, *Ut quisque animi magnitudine maxime excellat*. *Pro ut quisque omnium princeps esse*. *Nec dubium, quin maxime ducere plurimum debeat*. *Cetera multitudo, forte, decimus quisque, ad supplicium lecti*. *Quotus enim quisque Philosophorum invenitur, qui ita sit moratus*. *Principalis quisque*. *Pro se quisque viri*. *Ad quam quisque rem optus sit futurus*. *Principatus, quo nihil in quoque genere potest esse prestantius*. *Quantum quisque videri, bibat*. *Pro ut cuiusque libido est*. *Dein omnes promiscue, uti quisque armatis abutitur fuerat*, &c.

REGULA XXXIV.

Raro Absolutis aliis, vel Comparativis, jungitur.

NOTA 2.

Per *Quotus quisque*, *Nullus*, aut *Rarus*, significatur.

REGULA XXXV.

Tam qui; *Ea re*; *Quisquam* cum *Omnium* & *Unus*; *De meo*, *De tuo*, *De suo*; *Qui pro* *Eò quod*; *Num quidnam*; *Quod pro* *Quantum ad id, quod* *Vel quod* *Indignationem continens*; *QUOAD EJUS*; *Elegantiam pariunt*: ut, *Quis est tam invidus, qui ab eâ re abducatur*. *Et eâ re sagio*. *An hoc dubitavit quisquam omnium*. *Ne quisquam unus malis artibus postea itum popularis esset*. *Potest, oleret, regnare de meo*. *Pecasse mihi videor, qui à te dixerim*. *Num quidnam hic, quod nolis, vides*?

Quod

Quod ad me scribis de Hermathenâ, mihi gratissimum est. Vel quod multò etiam minùs est ferendum. Non pratermitteres, quoad ejus facere poteris, scribere ad me.

REGULA XXXVI.

Præsentis Temporis Verbum, quam Præteriti, in Historiâ, Fabulâve narrandâ, Elegantius dicitur.

REGULA XXXVII.

Verbo Personali Finito studium significanti, addere Accusativum Pronominis ME, TE, SE, suavis est Latinismus: ut, Facere studeo, sit Latiniùs, Ego me, id facere, studeo.

REGULA XXXVIII.

Omne Verbum circumloquimur per EST, Ut, vel FIET, UT: ut, si est, ut velis manere, pro si vis manere. Erit, ut liceat, pro licebit.

REGULA XXXIX.

Imperativi Periphrasis per FAC, CURA, VELIM, (UT expresso, vel subintellecto) & per CAVE & NOLIM, Elegantiam parit: ut, Pro, veni ad me, Fac, ut ad me venias, VEL, Fac, ad me venias. Cura, ad sis. Cave, credas. Nolim, facias.

REGULA XL.

Omne Verbum Activum recipit Periphrasin, Supinè positum cum Verbo IRE: ut, Contumelias ultum abbat, pro ulciscabatur.

REGU.

REGULA XLI.

Verbis, quæ *Scire, Velle, Posse, Conari*, significant, suaviter Infinitivus obtrahitur: ut, *Scit fidibus, Sc. canere. Conari extrema. Sc. efficere.*

REGULA XLII.

Sententia Exceptiva Eleganter Verbum prius omit- tit: ut, *Nihil aliud, quàm vellebatur, pro Nihil aliud agebat, quàm, &c.*

REGULA XLIII.

Modus Potentialis, qui Potentiam, seu Facultatem, Debitum, aut Voluntatem adsignificat, & per Verba *POSSUM, VOLO, DEBEO, LICET*, vel Impera- tive exponi potest, magnæ est Elegantiæ: ut, *Fran- gas potius, quàm sectas, quæ in prævium induerunt. Pace tuâ dixisse velim. Videas plerosque irâ percitos. Ferreus essem, nisi te amarem. Hem prædicerem. Paces in castra tulissem. Non facile dixerim, Non negaverim. Ansafe- rim potius, quàm redeam. Vixeris, si libet. Viderint sapientes. Vellem, adesset. Nollem, abesset. Nunc vellem, formosa forem.*

NOTA.

Res est inter Grammaticos acerrimè controversa, utrum nonnulla horum sint Modi Potentiales, an Sub- junctivi. Litem componere, non melius est. Potius verò notetur, *VELIM*, huiusmodi Præterita Præ- sentium & Futurorum habere significationem.

REGULA XLIV.

Imperativus desinens in *TO*, vel *TOTE* imperium & mandata redolet, eoque in Legibus & Testamen-

tis adhibetur. E Subjunctivo factus molliùs imperat: ut, *Eas, Facias*: **Molliùs** per Indicativum Futurum, *Ibis, Facies*.

REGULA XLV.

Debea & Oportet Futuro Tempore, cum Necessitas, aut Officium significatur, **Elegantiam** Olen: ut, *illa tamen prestare debet, quae erunt in ipsius potestate*.

REGULA XLVI.

DUBITO cum significat **AUBERE**, Infinitivum postulat, cum **DUBITATIONEM**, adfiscit, potius **QUIN** cum Subjunctivo apud Oratores: ut, *Mancinus in Senatum introire non dubitavit. Non dubito, quin sis facturus*.

NOTA

Cornelius Nepos **NON DUBITO** semper Infinitivo jungit: ut, *Non dubito fore plerosque, pro Quin futuri sint*.

REGULA XLVII.

Malè accipere, est Malè tractare, & refertur tum ad verba, tum ad facta: **MALE** verò **MULCTARE**, idem est, quod pugnīs verberibusque malè accipere: ut, *Malè accepit verbis Rabonium. Malè mulctari, gladiis & fustibus repelluntur*.

REGULA XLVIII.

Velim scire, Nescio, Haud scio, Quæro, Dubito, & alia ejusmodi, nisi præcedat Negatio,
pro

pro SI requirunt *An, Ne, Utram, Numquid:*
ut, *Nescio, an ignoscendum sit huic.*

NOTA

Hand Scio, an, idem est, quod Fortasse.

REGULA XLIX.

Verbum HABEO Antecedens sæpè suppressit, cu-
jus ratione Relativum à tergo assumit, & cum Sub-
junctivo Modo constructur: ut, *Non habui, cui petiùs
id negotii darem.*

REGULA L.

NON DICO } Amplificationi, seu Intensioni;
SED, servit } Extenuationi, seu Remissioni;
Correctioni; ut,

*Magna ejus in me, non dico, officia, sed merita. Con-
jectis ignibus, magnà querelà & gemitu, non dicam, bo-
norum, qui, nescio, an ulli sint, sed planè hominum om-
nium. Ut ea, non dicam, comprobe, sed studiosè liben-
terque comprobe.*

REGULA LI.

Persona secunda Eleganter mutatur in tertiam:
ut,

Audi, Domine, vel, Audiat Dominus.

REGULA

REGULA LII.

Verbi Frequentativi Periphrasis fit per Verba;

Gaudeo,

Contingit,

Soleo,

Usu Venio,

Amo,

ut, *Gaudet pugnare. Solet accidere. Amat fieri. Usu venit, ut, &c.*

REGULA LIII.

Quoties Nominativus, aut Verbum Finitum, omitti potest, omittatur: ut, *Ecce Nuntius; Sc. adest. Nulla dies sine linea; Sc. abeat.*

REGULA LIV.

Loquendi Modos quosdam, quibus Prisci illi vera Latinitatis Proceres libenter uti consueverunt, subijcere lubitum est:

Fac, ita esse: Finge, sic evenisse: Puta, me petisse: Pone, me talem esse: Do, evenire posse: ut,

Fac, ita esse, tamen hoc ferendum nullo modo est, tantam à sociis pecuniam auferri.

REGULA LV.

Inter duo Verba Prius effer Participialiter tam Activè, quàm Passivè: ut, *Pro Vigilat & somniat, Vigilans somniat.*

REGU.

REGULA LVI.

Cum Gerundiis in DUM, necessitate significatâ, Accusativum addi non liceat, à Cicerone usurpatur Participium in DUS: ut,

Et tibi, & p[ro]p[ter] omnibus retinendus est animus in custodia corporis, Non, retinendam, est animum.

REGULA LVII.

Adjectivum aptitudinem significans Eleganter constituitur, Dativique loco Gerundium datur in DO: ut,

Estne ferendo? Non sum solvendo. Charta Emporeutica non est scribendo.

REGULA LVIII.

Participium Præsens Verbo Præterito, aut Futuro, adhibitum, assumit ejusdem Temporis significationem illi.

Vilior hæc nobis, alio mittente, fuisset, si ex illius misisset.

REGULA LIX.

Participii loco Verbale Nomen Latinissime adhibetur ut,

Homo Fabulator. Populus Princeps.

REGULA LX.

Summam Orationi adferunt Elegantiam Verbalia (à Verbis præsertim Commodum, aut Incommodum, significantibus provenientia, & ubi ponitur Dativus geminus)

geminus) Participalia, Gerundiya & Participia Futurorum in RUS: ut,

Est mihi oblectamento	} potius quàm	Me oblectat.
Ad emendand. merces,		Ut emeret merces.
Redempturus filiam		Ut redimeret filiam.

REGULA LXI.

NON in laudationibus frigide, aut parce laudantis speciem habet: ut,

Non ignavissimus. Non malus.

REGULA LXII.

Orator pro *Cætera*, *Cæterum* dicit, aut *Cæteroqui*.

REGULA LXIII.

Primùm ad Ordinem rerum, *Primò* ad Tempus pertinet.

REGULA LXIV.

Nusquam, *Usquam*, vel *Uspiam* Eleganter usurpantur, pro *Nullibi*, *Ullibi*, quæ minime usitata sunt.

REGULA LXV.

SUPERIUS DIXI & alia huiusmodi inusitata sunt ac fortasse Barbara; pro quibus illa sunt in usu, *Ante dixi*, *suprà dixi*, *suprà scripsi*.

REGU-

REGULA LXVI.

NÆ graviter affirmantis est, Usurpatur pro VERE, sed ferè Pronomini præponitur: ut,

Næ ego incautus, qui — Næ illi vehementius errant.

REGULA LXVII.

JUXTA pro ÆQUE familiare est Historicis, Oratoribus non item; qui ÆQUE libentius, quàm JUXTA usurpare solent: ut,

A feminis juxta virisque gestaretur.

REGULA LXVIII.

ÆQUE Venustè usurpatur, sequente CUM: ut, *Mecum, tecum i. e. juxta tecum; ut, Novi, æquè omnia tecum.*

REGULA LXIX.

Non temerè MAGIS pro PLUS usurpandum est; MAGIS enim plerumque ad comparativum pertinet & POTIUS significat. PLUS autem sæpè refertur ad magnitudinem & contrarium habet MINUS: ut,

Plus virium. Plus jucunditatis. Item, Plus posse, Plus efficere, quibus locis Magis usurpare non licet.

REGULA LXX.

Adverbium quodvis Eleganter mutatur. trifariam:

1. In Adjectivum,

2. In Substantivum cum Præpositione.

3. In Verbum: ut,

Rard, vel rarus idest. Partim, seu ex parte. Iterum promittere, vel iterare promissa.

REGULA LXXI.

LONGE Eleganter vocabulis Differentiæ, Dissimilitudinis, aut Excellentiæ jungitur: ut,

longè aliter, atque à me dicta erant, detulerunt. longè post homines natos improbissimus. Petus longè princeps municipii Lucensis.

REGULA LXXII.

CUM Particula Temporis, tam Indicativo, quam Subjunctivo juncta; Latinam efficit Phrasin, si ei nomen Temporis præmissum sit, ut

Dies,

Nox,

Annus,

Jamdudum,

Vix,

Sæpe,

Olim,

& similia: ut, *Scis profectò fuisse quoddam tempus, cum homines existimarent, te nimis servire temporibus.*

REGULA LXXIII.

Unde, Ubi, Ibi,

Adverbia Loci, Eleganter admodum Nomina, tam Propria, quam Appellativa, Locum, & interdum Personas designantia, subsequi animadverto, pro

Ex quo, Ex quibus, apud quem, quos, quo in loco, &c. ut, *Eloquentia, unde longè absum, i. e. à quâ. Nescio quem ad portum nactus es, ubi cænos, i. e. apud quem cænes. Herculis Templum est apud Agrigentinos non longè à Foro, sanè sanctum: apud illos & Religiosum: Ibi ex ære simulacrum ipsius Herculis, i. e. quo, aut eo, in loco.*

REGU-

REGULA LXXIV.

Particula *Præterea* Eleganter admodum in Posteriori Orationis Parte eo modo collocatur, ut Nomini Antecedenti tanquam Relativum respondeat: ut,

A me verò sic diligitur, ut tibi uni concedam, præterea nemini.

REGULA LXXV.

Adverbii Superlativi Periphrasis fit per EO, UT: ut,

Eò processit, ut omnes post se reliquerit, i. e. longissimè est progressus, Ut nemo alius, Ut mirandum sit.

REGULA LXXVI.

Adverbium quandoque Elegantius omittitur, quam adhibetur: ut,

Non canit, boat. rotundiùs dixeris, quàm Non canit suaviter.

REGULA LXXVII.

ITEM cum Negatione sæpè in extremam conjicitur Clausulam, ut, res, quæ conferuntur, diversas esse, appareat: ut,

Spēctaculum tibi uni jucundum, cæteris non item.

REGULA LXXVIII.

NE DUM subjici non solet, nisi cum antecedit Negatio, saltem tacita; Nam cum affirmamus, NON MODO, aut NON SOLUM adhibetur: ut, *Secundæ etiam res nostras, non modò adversas, pertimescebam.*

Erat enim multo domicilium huius urbis aptius humanitati tuæ, quàm Peloponessus, nedum Patria.

REGULA LXXIX.

Nunc primum; Tantum non; Maxime omnium & Minime omnium; Non ita pridem; Minas pro Non; Facile cum Primus, Princeps, vel cum Superlativo; Bene pro Valde; Belle pro Commode; Ecce cum Pronomine Tibi; Jam nunc pro Jam ex hoc tempore; Jam tum pro Jam ex eo tempore; Unde cum Indidem Minimum, non Ad minimum; Olim & Quondam pro Aliquando; apud Poetas, Utique pro Omnino, vel Certe, Indies, vel In horas, non Magis & Magis; Semel & Iterum non Semel & Bis; Non temere est, quod; Nimum cum Quantum; Sic pro Talis; Velut pro Exempli causâ; Usque adeo in Epiphonemate, multam dicendi Gratiam habent: ut,

Post illa nunc primum audio, quod illò factum est. Tantum non statim à funere ad Negotiorum consuetudinem rediit. Qui maxime omnium Nobilium Gr. Literis studuit. Quod quidem tu minime omnium ignores. Civitate non ita pridem dominatu Regio liberatâ. Et nonnunquam, quæ prædicta sunt, minus eueniunt. Vicinitatis facile primus: In Astrologiâ facile princeps: Totius Græciæ facile doctissimus. Bene manè dedi literas. Belle nobis flavit Auster. Ecce tibi ejusmodi sortitio, ut — Quæ cum cogite, jam nunc timeo. Qui omnes in Judiciis Publicis, jam tum florente Republicâ, floruerunt. Unde simile duci potest, indidem verbum translatum lumen afferet Orationi. Ita sunt omnes partes minimum octoginta una —

— Ut pueris olim dant crustula blandi.

Doctores —

Quandam etiam victis, redit in præcordia virtus.

Illud verò atque scire cupio. Fit doctior indies. Re se-
mel atque iterum præjudicatâ. Non temerè est, quòd tu
jam times. Huic generi Orationis aspergentur etiam sales,
qui in dicendo nimium quantum valent. Sic est vulgus,
ex veritate pauca, ex opinione multa æstimat. Bestiæ, quæ
gignuntur è terrâ, velut Crocodili. Usque aded Imperio
carere non potuit.

REGULA LXXX.

VIDELICET declarandi gratiâ, vel serviens Iro-
niæ; *Ultra, vel Supra, quam*; *Vix dum* in eâ-
dem, vel diversis sententiis: *Vix cum Aut nè*;
Juxta, &; *Prope, ut*; *Contra, quàm*; *Quam*
mox pro Quanto post; *Non quòd cum Sed, sed*
quia, sed quòd; *Juxta ac si*; *Adeo non, ut pro*
Tantum abest; *Etiam tum, non Etiam tunc,*
sive (ut Barbari) *Usque tunc*, magnam habent Ele-
gantiam: ut,

Caupo, cùm ullum alterum, videlicet qui nummos haberet,
animadvertisset. Hoc videlicet expectasti. *Ultra, quàm*
satis est; *suprà, quàm* cuique credibile est. *Vix dum* tricli-
nio egressum confodi jussit. Quæ propter exiguitatem *vix,*
aut nè vix quidem, appareant. Pius *juxta* & eruditus.
Prope fuit, ut Dictator crearetur. *Contra* faciunt, quàm
pollicentur. Expecto, quàm *mox Cherea* hac ratione utâ-
tur. Non quòd de tuâ constantiâ dubitem, sed quia mos est
ita rogandi, rogo. Tum reliquis officiis *juxta, ac si* meus
frater esset, sustentavit. *Adeo* ipse non violavit, ut adhi-
buerit curam, nè — Cum etiam tum in lecto Crassus esset.

REGULA LXXXI.

Observandum est, Particulam CUM nonnunquam idem significare, quod QUANDOQUIDEM, QUONIAM: ut,

Simul foeleratus Davus, si quid Consilii habet, ut consumat nunc, cum nihil obsint doli.

REGULA LXXXII.

Sæpissimè utitur Livius QUAM absolute, Particulam POST supprimendo, & Comparativis subjungit QUAM PRO: ut,

Octavo Mense, quam ceptum oppugnari, captum saguntum, quidam scripsere. Major Romanis, quam pro numero, jactura fuit. Minor cades, quam pro tanta Victoriâ. Ferociores, quam pro Ingenio Græcorum Gentis, &c.

REGULA LXXXIII.

QUAM addit pondus quoddam Superlativo, & Particulis

Per,	}}	Oppido,
Sane,	}}	Nimis,
Admodum,	}}	Valde,

postpositum, Eleganter Positivo jungitur: ut,

Verbis, quam maxime aptis. Perquam doctus. Nimis quam ineptum.

RE-

REGULA LXXXIV.

ETIAM ex ET & JAM conflatum esse apparet: Proinde Conjunctio ET præponi ei non solet: Sed pro ET ETIAM dicimus, ATQUE ETIAM. Plerumque vim habet augendi: ut, *Voce, mori, forma etiam magnifica.*

REGULA LXXXV.

CUM, pro ET, Eleganter transponitur: ut, *Vix hæc ediderat, cum, effusis imbribus, atra*

Tempestas sine fine furit. — i. e. *Cum hæc vix edidisset, tempestas, &c.*

REGULA LXXXVI.

ETENIM apud Oratores semper initio ponitur: ut,

Etenim rem totam breviter cognoscite.

REGULA LXXXVII.

Additur QUOD Eleganter, ubi inchoandæ Perio-
do, SI, aut aliæ Particulæ non sufficiunt, neque susti-
nere possunt frontem argumenti: ut,

Quod si essem eâ perfidiâ, quâ sunt ii, qui in nos hæc conferunt, tamen, &c.

REGULA LXXXVIII.

Cum Antecedit NE Enclitica, non Subjicitur AUT, sed AN.

REGULA LXXXIX.

NEC & NEQUE interdum dissolvenda sunt, si per-
videre sensum velis: ut,

*Neque eum equum ait facere. i. e. Et ait, eum non fa-
cere equum.*

— *Abde domo, nec turpi ignosce senectæ.*

i. e. Et ignosce senectæ non turpi.

REGULA XC.

PORRO, pro AUTEM, continuat Orationem:
ut, *Nihil porro tam inhumanum. Age porro tu, qui, &c.*

REGULA XCI.

Cùm duo non tam comparantur, quàm copulantur,
non solent usurpari TAM, QUAM, sed TUM,
TUM, VEL, VEL. Itaque non dices, *Cicero de-
clamabat tam Latine, quam Græcè, Sed, tum Latine, tum
Græcè.*

REGULA XCII.

Ut cum maxime confert Tempora inter se: ut,
Domus, celebratur, ut cum maxime.

REGULA XCIII.

Conjunctiones duas ejusdem significationis jungi,
inter Latinorum delicias est: ut,

1. Copulativas, *Que &, Etiam &, Etiam quoque,
Quoque etiam.*

2. Concessivas, *Etsi quamvis, Quamquam etsi.*

3. Ordinativas, *Deinceps inde.*

4. Illativas, *Ergo igitur, Itaque ergo.*

REGULA XCIV.

In Sententiâ Disjunctivâ, si Particulam Disjunctivam alteram omiseris, aut utramque, suavitatem addideris: ut,

Velis, nolis, fiet, pro sive velis, sive nolis.

REGULA XCV.

Ita ut pro Non tantum, sed etiam; Non tam ut cum quam ut nè; Eo quo, quod, ut & quia; Tamen nè; Dummodò nè, potius quam, Dummodo non; Ut pro Utpote qui; Nisi sequente Si cum Pronomine; Nisi fortè & Nisi vero; Perinde quasi, & Quasi verò Ironicè usurpata; Jam, cum A, Inde à, vel USQUE ab; Ut cum Tamen, vel Certe in concessionibus, Eleganter poni solent: ut,

Nos ita te desideramus, ut amemus. Non tam ut illa adjuvem, quam ut hæc nè videam; cupio discedere. Non eò dico, quò mihi veniat in dubium tua fides. Quid si ab Apollonio aliquid commissum est, quam ob rem jure in eum animadverteretur, tamen nè hanc rem sic agemus, ut? Sit summa in jure dicenda severitas, dummodò nè eâ varietur gratiâ. Dices enim, ut es homo facetus. Nisi, si id est, quod suspicor, aliquid monstri alunt. Nisi fortè volumus Epicureorum opinionem sequi. Perinde quasi exscribendi potestatem non haberet. Quasi verò id curem. Philocrates jam inde usque à puero mihi amicus fuit. Verùm, ut ita sit, tamen.—

REGULA XCVI.

Infra se Judicare, ducere, arbitrari, Elegans est : ut,

Humanas res despicere, atque infra se positas arbitrari.

REGULA XCVII.

POST Eleganter copulatur cum Participio Præteriti temporis : ut, *Sexennio post Vejas captas.*

REGULA XCVIII.

PER Eleganter regit Nomina

<i>Veniam,</i>	}	<i>Personam,</i>
<i>Potestatem,</i>		<i>Medium, atque</i>
<i>Tempus,</i>		<i>Modum</i>

significantia : ut, *Nè id quidem per legem facere potuisti. Per tempus advenis. Per me, vel stertas, licet. Cum per valetudinem & per anni tempus navigare potueris.*

REGULA XCIX.

Absque pro Sine apud Comicos usitatum est, apud Oratores non item. Itaque satius est, dicere, *Sine injuriâ, quàm Absque injuriâ. Sine ullâ dubitatione, quàm Absque dubio.*

REGULA C.

Aliud multò est *In diem, quàm In dies : In horam, quàm In horas.*

Inque

*Inque diem alipedum jus & moderamen equorum.. Ov.
Crescente in dies multitudine. Liv.*

*Gallo, cujus amor tantum mihi crescit in horas, Quan-
tum vere novo, &c. Virgil.*

REGULA CI.

Officiorum Nomina circumscribi per Nomen sub-
jecti, vel Objecti cum A, vel AB, peculiaris est La-
tinis consuetudo: ut,

*Pro Secretarius, scriba, Consiliarius, A secretis, A ma-
nu, A consiliis.*

REGULA CII.

Quoties tempus, aut Numerus significatur, CIRCI-
TER, non CIRCA, ab Elegantibus Scriptoribus di-
ci solet.

REGULA CIII.

*Ad pro Præ; Absque cum Te, vel Eo es-
set; Præ, Ut, Quod, vel Quam in Comparationibus;
Pro eo quantum; In Modum; Prop-
ter pro Prope, non Invenustè usurpantur: ut,*

*Nihil ad nostram rem. Absque te esset, Ego illum ha-
berem rectum. Parum, præ ut futurum est. Pro eo, quan-
tum in quibusque sit ponderis, æstimanda sunt. Serol-
lem in Modum. In pratulo propter Platonis statuum con-
sedimus.*

REGULA CIV.

Purè Latine quisquis volet loqui, Voces Authori-
bus bonis ignoratas, tanquam scopulum, fugiet, Idio-
ticipisq; uti gaudebit: ut, *Sarentare, non Funerari.*

REGU-

REGULA CV.

Nomina Propria & ea Polysyllaba, Periodi initium honestant: ut,

Neoptolemus ille quidam.

REGULA CVI.

Polysyllaba Nomina Verbis nimis Simplicibus in fine sunt Ornamenta.

REGULA CVII.

Adjectivum Polysyllabum in fronte Orationis & fine non Inveniente ponitur: ut,

Miseri, qui sunt inglorii.

REGULA CVIII.

Si Substantivum & Adjectivum sint Genitivi Casus, tum prius Substantivum inter ea Eleganter collocatur: ut,

Philosophia omnium mater artium.

REGULA CIX.

Si Substantivum & Adjectivum non sint Genitivi Casus, tum Substantivum Genitivi Casus inter ea Eleganter collocatur: ut,

Hae est vera Iustitiae laus.

REGULA CX.

Si Adjectivo & Substantivo Praepositio accedit, locatur in medio: ut,

Quam ob rem. Multis de causis.

REGU-

REGULA CXI.

Sin Substantivum à Præpositione non regatur, Præpositio tamen cum suo casu inter Adjectivum & ejus Substantivum non Inelegantè collocari potest: ut,

Casta ad virum matrona parendo imperat.

REGULA CXII.

Quoties inter Substantivum & Adjectivum aliquid interferatur, alterum alteri indifferenter præponatur.

NOTA

Hæ quinque Regulæ explanant Bucleri secundam.

REGULA CXIII.

Posterius duorum Substantivorum in Oratione præponi debet: ut, *Patris domus.*

REGULA CXIV.

Non solum Pronomen Primitivum, sed quævis alia Orationis Pars inter Nomen & Pronomen Adjectivum Venustè collocatur: ut,

In animum induxi meum.

REGULA CXV.

Si variæ Personæ in Sententiâ commemorantur, commodissimè in principio collocantur: ut,

Ego tibi, pro fratre, prolixis literis respondebo.

REGULA CXVI.

Verbum Finis Modi, quod multis Syllabis constat, in Orationis principio non Inelegantè ponitur: ut,

Solet in mentem venire illius temporis. Excitat egrè magnitudo.

REGULA CXVII.

Verbum Substantivum EST rectè initio post aliam dictionem ponitur: ut,

En est enim, &c.

REGULA CXVIII.

SUM Verbum, præcedente Comparativo, aut Superlativo, Elegantè finem Orationis occupat: ut,

Nullum Theatrum conscientia maius est.

REGULA CXIX.

Infinitivus Verbo præponitur: ut, In pueri Oratio perfectè nec extingui nec sperari potest.

REGULA CXX.

Verbum Nominativa sui Verba præmittitur: ut,

Vivo ego. Dixit Dominus.

REGULA CXXI.

Adverbia Adjectivis Nominibus, aut Adverbiis ex Adjectivis Nominibus factis, postponuntur, aut si Præponuntur, in medio aliquid non Inelegantè ponitur: ut, Stylus intermissione paulum admodum de celeritate perdit; Multò tamen pauciores Oratores, quàm boni Poetæ, inveniuntur,

RE-

REGULA CXXII.

POST Adverbium temporis non postponitur, ut,
Pauca diebus post; aut Interponitur, ut,
diebus post;

REGULA CXXIII.

Adverbia & Propositiones cum sub Casu ubique
 ferè pro Euphoniâ locum habent; sed communissime
 ad illud Verbum, Participium, aut Adjectivum, quod
 determinant, adiunguntur: ut, *Debitam pro contem-*
ptu suis hostibus dilatare. *Ubi* *Caesar tandem*
exhibuit, sed clementissime mitigavit. *Adam potuit non*
peccare. *Non autem,* *Adam non potuit peccare.*

REGULA CXXIV.

Conjunctiones frequentissime Periodorum faciunt
 initium, & Orationis corpus, veluti quibusdam aureis
 catenulis, vinciunt. Usitiores sunt istae.

Ac illud quidem; *Ac meum quidem sententiâ;*
Neque vero; *Fam vero;* *sed etiam;* *Etsi;*
Quamobrem; *itaque;* *Ut enim quisque;* *Quin-*
etiam; *Verum ego;* *Verum enim vero;* *Nam-*
igitur; &c.

CXXV. IN ADVERBIS.

Nunquam; *Desine;*
Mehercule; *Nunc;*
Primum; *Autem;* &c.

In Pronominibus.

Quis enim, Quis autem, Quo quidem, Quid quod, Hoc enim, Hoc profectò, Hac autem omnia, Quibus de causis, Illud profectò, Ego verò, Mihi verò, &c.

REGULA CXXV.

SI Eleganter Pronominibus præcipuè postponitur; ut, *Hac nos si facere velimus.*

REGULA CXXVI.

Præpositio nunquam discedat à Casu sui Substantivi, nisi per interpositionem Epitheti, vel Genitivi, vel utriusque: ut, *Infantulus à dulci Nutricis mamma, non nisi repletus, libenter discedet ex animi sententiâ.*

NOTA.

Rarò alia quoque Vocabula interseruntur: ut, *Per ego te Deos oro.*

REGULA CXXVII.

Præpositio regens Gerundium nunquam discedat a Gerundio, vel Casu Gerundij. ut, *Summam, ex acerrimum tui patris hostem oppugnando, laudem consequeris.*

REGULA CXXVIII.

Quoties Relata connectuntur, præmittitur id, quod dignius, vel Naturâ prius est; ut, *Viros & Fæminas. Ortum & Occasum.*

REGU.

REGULA CXXIX.

Persona Agens Parienti proxime est præponenda; ut, *Magnum Cæsar Pompeio imperatoris fuit.*

REGULA CXXX.

Quæ Voces naturaliter coherent, jucundè ab invicem sejunguntur; ut, *Define vobis perulantem consecrari linguam.*

REGULA CXXXI.

Si quando Propriis permiscenda sunt Tropica, hoc observandum est, ut Tropica præcedant, Propria sequantur; ut, *Semper consilia mea Togæ ac Pacis, non armorum atque Belli fuerunt.*

REGULA CXXXII.

Collocanda quoque sunt ea omnia priori loco, quæ ordine permutato, fiunt supervacua.

REGULA CXXXIII.

Vox inter Voces duas ita posita, ut, ad utram referatur, non referat, inter Elegantias est; ut,

Ut opus urgeas vehementer oro.

REGULA CXXXIV.

In extenuando Graviora debent præponi Levioribus; ut, *Nulla Gravitas fuit, Nulla Lex, Nulla Verberatio, imò non Custodia quidem.*

REGULA CXXXV.

Sed in aggravando Graviora debent Levioribus post-
poni: ut, *Civem Romanum vincire, verbanare, in Cru-*
cem tollere.

REGULA CXXXVI.

In collocandis Vocabulis ea collocatio devitanda est,
quæ Obscuritatem, Ambiguitatem, vel *κακωφωρίαν* pa-
rit.

REGULA CXXXVII.

1. Obscuritatem, ut in istâ Sententiâ: *Fuit in hac*
virtus ista quondam Republicâ, pro fuit ista quondam in
hac Republicâ Virtus.

2. Ambiguitatem, ut in istis, *Da temetum, Date me-*
rum, Pro quibus, nè hoc pro illo accipiatur, dicere
est satius, Temetum un. Potius etiam dices *Arcti sum-*
ma, quam summa arctia, quia in hac posteriore collo-
catione Vocabula, celeriter & penitus pronuntiata, au-
diri possunt, tanquam *summa tria, Vel continuò Summa-*
ria (seu Summaria) Anfula. Potius dices, *Scivine ego?*
quam Egone scivi? Nè posterius accipiatur pro *Ego*
nescion.

2. *Κακωφωρία.*

1. Propter hiatum plurimum Vocalium: ut, *Postea*
ed itum est. Pro quo potius dices, Ea post itum est. Eo
si puer esset ingorior.

REGULA CXXXVIII.

2. Propter Consonantium asperiores concursus;
ut, *Ingens strepitus, pro quo potius dices, strepitus in-*
gens.

3. Prop.

3. Propter **congruum**, vel **Monosyllaborum**; ut, **Collocutus sum cum illo**, pro quo potius dicitur, **Collocutus sum illo**.

4. Vel **Poly syllaborum** eodem sono; ut, **Harum** Scribendarum Literarum hæc occasio est, pro quo, **Harum** scribendi Literarum hæc occasio est. Et cum Cicerone, potius **Eorum insignia Deorum**, quam **eorum Deorum**, vel **Deorum eorum insignia**.

REGULA CXXXVII

Videndum, ne **ultima Syllaba præcedentis dictionis** sit **prima sequentis**.

REGULA CXXXVIII

Dispicendum etiam, ne **commisiss inter se verbis** duobus, **ultima prioris & prima posterioris Syllaba** efficiant **turpe aliquod Nomen**.

REGULA CXXXIX

Nè **hiulca sit Oratio**, prius a **Vocali terminatum** posterius **Vocabulum** in **fronte** habens **Consonantem** excipiat; aut **contra** in **sine** **Consonantem** habens aperiat **Vocabulum** incipiens a **Vocali**, vel **eiusdem Organi Consonante**.

REGULA CXL

Abesto, procul **ædium** **similitudinis** **parituræ** **nauseæ**. Itaque **Pes** **idem** **sæpius** **non** **ducat**, **claudare** **sententiam**. **Variandæ** **Periodorum** **Clausulæ**, ut **Auditorum** **auribus** **nostra** **magis** **sapiat** **Oratio**.

REGULA CXLI.

Vocabula Syllabarum Quantitate sequentibus paria
Periodum venustè finiant: *Videantur, Cariorem, Pa-
rabat, Capisse, Tribueretur, Miserim, Conservassem, Re-
misisti, Iratior, Relinquemus, Repudiari, Voluntarium,
Extimescentem, Diligentiam, Dissideamus.*

REGULA CXLII.

Quod ad numerum in singulis Orationum Partibus
Oratorium spectat, hanc infra tabellam infigamus a-
nimo, quòd videlicet.

Pedes adhi- beri debent	}	in	{	Exordio	}	longiores.		
				Propositione				
			{	firmatione, si sit acris	}	celeres.		
		Con		futatione			vehementiori	
							—	graviori
							clufione denique	longiores.

venias ad me. Nedum plures confundantur Sententiae :
ut, pro, *Amicior mihi nulus vivit, atque is est,* Nequa-
quam dicas, *Is amicior mihi vivit, atque nullus est.*

REGULA CXLV.

Abstrahas à Veraculâ, quantum potes, eò te Ele-
gantiùs loqui arbitratus, quò abstraxeris longius. Vox,
Phrasis, Sententia, quantò Latinior, tantò nobilior.

REGULA CXLVI.

Periodus sit Membris evidenter distincta, vinculis
benè constricta, non nimis longa.

REGULA CXLVII.

Si ad eandem Rem sæpiùs redeundum, aut illa est
pluries repetenda, non eadem uti Voce, aut Phrasi,
aut Sententiâ, sed Æquipollentibus, Artis est. Ea
tamen alicubi Artis, imo necessitatis est, nè apice
quidem mutato, eadem eodemque modo iterare, &
ad ravim usque inculcare. Ex Gratiâ, Ubi Negli-
gentia, vel stupor (intelligere tam plana non valen-
tium, aut nolentium) exprobrandus est.

REGULA CXLVIII.

Elegantiarum usus sit modicus, & tamen varius,
perque omnia decorus. Elegantia summæ esse, meni-
neris, Elegantiam temperare nihilque agere affectate.

REGU-

REGULA CXLIX

REGULA CXLIX.

Rursus diligenter cures, velim Orationis Cardines, Exordium, Propositionem, Rationem, Confirmationem, &c. an rectè stent, & an satis aptè ab invicem fluant.

ERATRA

2. Attende, an recte cohaereant omnia; ut, si non-
dum, vinculis connectas melius.

3. Tum obſerva, an rectè Periodi Cingula ſe habeant. Num. Figura rectè exornata ſint. Vel d. hoc Exclamationes, Interrogationes, Apoſtrophas, &c. opus ſit, addi.

4. Denuo vide, an Sententia in Periodis rectè
fuit constructa.

5. Et Phrases an satis Latinæ.

6. Demum Verba singula rebus suis exprimendis:
an exactè respondeant.

REGULA CL

Summam denique manum Exercitio impositurus
totum percurrere & curè semel atque iterum recita,
ut, an Stylus per omnia sit Purus, Latinus, Or-
natè

nam, variatur, repugnans tamen, videtur. Accuratur
perinde animadvertitur, si expedit, si suppetit
necesse est, si extant animae, deprimas, si sublevent
analogas, si tamologiam, variabilis, Operatur, dant
ut libet, Variatiles, Formas, quoad eius sit
certi possit, hinc novae, quodlibet Proposito, accommo-

E R R A T A

The title of the book is "Philosophia Naturalis" by
Johannes Kepler. The book is divided into three
parts: the first part contains the general principles
of philosophy, the second part contains the
principles of mathematics, and the third part
contains the principles of natural philosophy.
The book is written in Latin and is a
classic of the scientific revolution.

F I V I S

